

Analys 2025 Norrtälje vatten och avfall AB – finansiering på kort och lång sikt

Norrtälje kommunhus AB
2025-01-29

Innehåll

1. Kommunkoncernen och uppdraget.....	2
1.1 Kommunkoncernen	2
1.2 Uppdrag från NKAB styrelse till VD i NKAB	2
1.3 Kompletterande analyser utanför uppdraget – juridik kring anläggningsavgifter.....	3
2. Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) Nuläge	4
2.1 Norrtälje vatten och avfall AB och VA-verksamheten.....	4
2.2 Ekonomi nuläge 2023-2024 för bolaget, VA-verksamheten och kommunen	5
3. Finansiering av VA på kort sikt (2025)	12
4.1 Olika finansieringsformer på kort sikt (taxor, skattekollektivets tillskott, koncernbidrag, tidigare obeskattade reserver, tidigare överuttag/överskott i fond)	12
4.2 VA-verksamhetens finansiella förutsättningar på kort sikt, 2025.....	12
5. Finansiering av VA på lång sikt (2026-2037) Simulering av effekt av olika åtgärder.....	14
5.1 Analysmodell och utgångsläget (förutsättningar i basalternativet)	15
5.2 Basalternativ, samt 30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen.	20
5.3 Basalternativ, samt -30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen samt taxeutveckling med 5 % ökning per år från 2028	21
5.4 Basalternativ, samt -30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen samt en taxeutveckling med 10% ökning 2028, 15 % ökning per år 2029-2030, 10% ökning 2031 samt därefter 5 % per år.....	22
6. Slutsatser, osäkerhet och fortsatt arbete	25
6.1 Taxehöjningar, investeringsnivåer och kommunens årliga driftbidrag	25
6.2 Anläggningsavgifter och effekter	28
6.3 Skattekollektivet, utökad finansiering succesivt men avvakta med stora tillskott	29
6.4 Lindholmen kvar i kommunalt ägo.....	30
6.5 Övriga aspekter	31

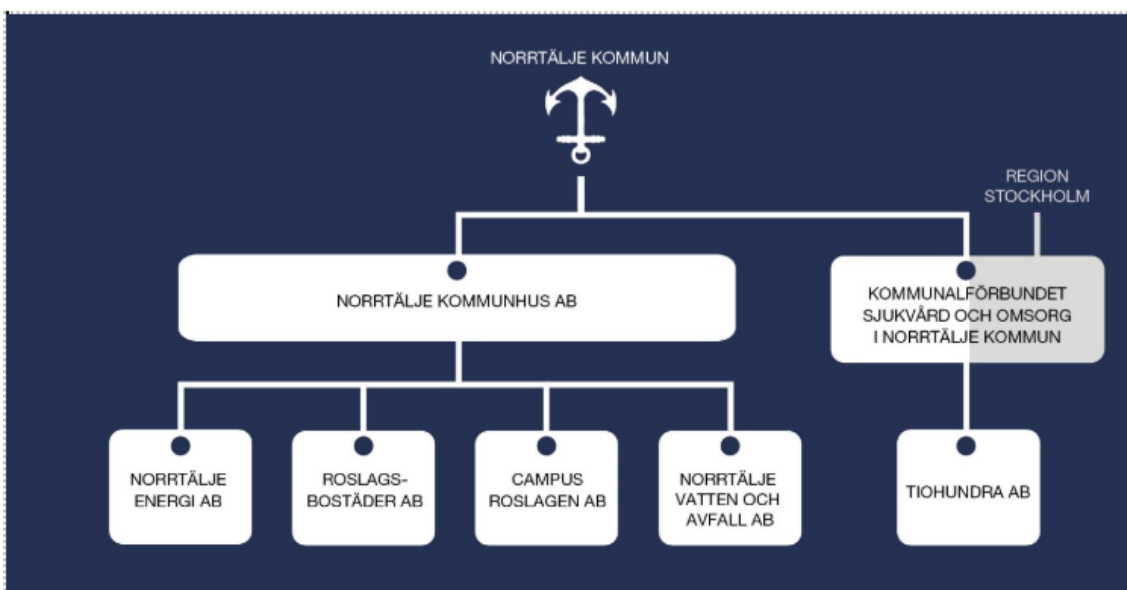
1. Kommunkoncernen och uppdraget

1.1 Kommunkoncernen

Kommunkoncernen består av Norrtälje kommun som äger Norrtälje kommunhus AB som i sin tur äger fyra aktiebolag där några av dessa i sin tur äger några dotterbolag (aktiebolag). Därutöver är Norrtälje kommun och Region Stockholm de två medlemmarna i Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje (KSON) som i sin tur äger aktiebolaget Tiohundra AB. Se figur 1 nedan.

I denna rapport berörs Norrtälje kommun, Norrtälje Kommunhus AB och det av Norrtälje Kommunhus AB helägda aktiebolaget Norrtälje vatten och avfall AB.

Figur 1.

1.2 Uppdrag från NKAB styrelse till VD i NKAB

Norrtälje Kommunhus AB (NKAB) styrelse gav 2024-09-22 uppdrag till VD i Norrtälje kommunhus AB att, i nära samverkan med VD i Norrtälje vatten och avfall AB, ta fram en analys av Norrtälje vatten och avfall AB:s finansiella förutsättningar på kort och längre sikt utifrån bland annat Vattentjänstplanen samt hur utbyggnationen enligt planen och finansiella lösningar påverkar bolagskoncernen och kommunen, utifrån informationsmöten den 21 augusti och 18 september 2024. Arbetet ska återrapporteras till styrelsen i NKAB samt till kommunalrådsberedningen löpande och slutrapport lämnas till NKAB styrelse i januari 2025.

Styrelsen för Norrtälje Kommunhus AB har haft två informationsmöten angående VA-frågor och Norrtälje vatten och avfall AB:s finansiella situation. Styrelsen hade möte den 21 augusti 2024 med information från Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) om VA och bolaget.

Information och diskussion följde avseende:

- NVAA:s ekonomiska situation
- NVAA:s långsiktiga och strategiska planering
- NVAA:s anslutningsplanering

Styrelsen för Norrtälje Kommunhus AB hade möte den 18 september 2024 med information från samhällsbyggnadskontoret, kommunstyrelsekontoret samt Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) om VA-utbyggnation och bolaget.

Information och diskussion följde avseende:

- Kommunens Vattentjänstplan
- Förutsättningar för finansiering av Norrtälje vatten och avfall AB
- Status i projektet Lindholmen ARV

Med anledning av de utmaningar som det innebär med VA i en storstadsnära skärgårds- och landsbygdskommun bedöms VA-frågorna och bolaget behöva fördjupade analyser ur olika aspekter. Ägarbolaget Norrtälje kommunhus AB har därför beställt en fördjupad analys av VA och bolaget Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA). Nedan aspekter bör den fördjupade analysen beröra:

1. Vattentjänstplanens påverkan på planerad VA-utbyggnad kommande 12 år, per objekt
2. Avfallsverksamhetens planerade utbyggnad kommande 12 år, per objekt.
3. NVAA investeringsplaner (per objekt och sammantaget), resultat och ekonomiska ställning 2023-2024 samt kommande 12 år givet aktuella planer.
4. NVAA kapitalbehov och taxeutveckling på kort och längre sikt (12 år).
5. Olika alternativ att finansiera NVAA på kort och längre sikt (12 år) och effekten på kommunen.
6. Simulering av olika scenarier.
7. Olika alternativ att stärka den strategiska styrningen av VA/avfalls-verksamheten på kort och längre sikt.
8. Övergripande utveckling av taxekollektivens/bolagets kostnadsstruktur över tid

I denna rapport ligger tyngdpunkten på punkterna 4-6.

1.3 Kompletterande analyser utanför uppdraget – juridik kring anläggningsavgifter

I uppdraget till NKAB ingår inte analys av juridiska förutsättningar för att påverka anläggningsavgiftens storlek, beräkning och upphävande av tidigare beslut av verksamhetsområde. Dessa aspekter har i parallell utredning belysts juridiskt på uppdrag av kommundirektören.

Punkt 2 i uppdraget, analysen av avfallsverksamhetens planerade utbyggnad kommande 12 år, per objekt, har inte tagits med i denna rapport. Arbetet planeras påbörjas under vintern/våren 2025 i Norrtälje vatten och avfall AB. Avfallsverksamheten visade ett negativt resultat efter finansnetto på 0,9 mnkr i bokslut 2023 vilket var bättre än det budgeterade negativa resultatet. Resultatet bokfördes mot avfallskollektivets fond (tidigare års överuttag) som därmed uppgick till 6,6 mnkr i bokslut 2023 och kan återföras som intäkter kommande år. I bokslut 2024 bedöms avfallskollektivet visa ett negativt resultat och kommer att ianspråka något av tidigare års överuttag i fonden från 2023 som därmed bedöms minska till 3,4 mnkr i bokslut 2024. Det innebär att de 3,4 mnkr i fonden kan återföras som intäkter kommande år. De närmaste åren bedöms därför avfallskollektivet visa en ekonomi i balans finansierade av taxor. När den långsiktiga investeringsplanen är framtagen behöver den analyseras och samverkas med ägarbolaget och kommunen på samma sätt som i denna rapport.

2. Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) Nuläge

2.1 Norrtälje vatten och avfall AB och VA-verksamheten

Norrtälje Vatten och Avfall AB (NVAA) är ett kommunägt bolag med ansvar för vatten- och avfallshanteringen i Norrtälje kommun. Bolaget arbetar i en storstadsnära skärgårds- och landsbygdsmiljö, vilket innebär både utmaningar och möjligheter. VA-verksamheten har som mål att uppnå ett nollresultat årligen, där eventuella överskott eller underskott regleras via en fond för VA-kollektivet. Sedan 1 maj 2024 ligger även Vattencentrum organisatoriskt under NVAA. Vattencentrum erbjuder kostnadsfri rådgivning för enskilda VA-lösningar till kommunens invånare samt även utför uppdrag inom VA. Vattencentrum ekonomiska redovisning är separerad från avfalls- och VA-kollektiven.

Taxekollektiven

Avfallskollektivet finansieras via avfallstaxa. Avgifterna som tas ut får inte vara högre än de nödvändiga kostnaderna för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader för renhållningen (motsvarar kommunallagens självkostnadsprincip) Självkostnaden avser inte kostnaden för den enskilda prestationen utan de samlade kostnaderna för hela avfallsverksamheten.

VA-taxan består av anläggningsavgifter och bruksavgifter. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen, och fördelningen av avgiftsuttaget ska ske utifrån vad som är skäligt och rättvist.

Bruksavgift är den löpande avgift du betalar för vatten- och avloppstjänster. Den innehåller både en fast del, som utgår från de tjänster du har tillgång till, och en rörlig del som utgår från din vattenförbrukning.

Anläggningsavgiften är en obligatorisk engångskostnad som alla som ansluter sig till det kommunala vatten- och avloppsnätet måste betala enligt vattentjänstlagen. I dagsläget finansierar anläggningsavgifter ca 75-80% av investeringskostnaden för att bygga ut den kommunala VA-anläggningen.

Strategier Framåt

NVAA:s långsiktiga strategier fokuserar på att stärka bolagets kompetens och utveckla verksamheten för att möta framtida behov:

1. **Kompetensbaserad organisation:** Fokus på att bygga intern expertis inom avfall- och VA-hantering, inklusive avancerad teknik och hållbara lösningar. Medför minskade konsultkostnader samt bygger en organisation som ligger i framkant gällande kompetens och utförande.
2. **Höjd förnyelsetakt:** Målet är att förnya minst 1 % av ledningsnätet årligen för att minska risken för driftstörningar och säkerställa en långsiktig hållbarhet i infrastrukturen. Utökad satsning på förebyggande underhåll av vatten- och avloppsanläggningar för att minska kostnader för akuta åtgärder.
3. **Ökad beredskapsförmåga:** Säkerställa en robust VA-anläggning och avfallshantering.
4. **Långsiktig investeringsplan:** En strukturerad plan för investeringar som balanserar behovet av infrastrukturutveckling med finansiell hållbarhet. Planen inkluderar prioriteringar baserade på kommunens vattentjänstplan och befolkningsutveckling.

2.2 Ekonomi nuläge 2023-2024 för bolaget, VA-verksamheten och kommunen

NVAA 2023, ur Verksamhetsberättelse 2023

Nedan redovisas resultat samt investeringar för bolaget sammantaget samt uppdelat på de två taxekollektiven VA respektive avfall.

Resultat

Figur 2. NVAA hela bolaget
Resultat efter finansnetto (tkr)*

	Budget	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
	2023	2023	2023	2022
Rörelsens intäkter	440 508	424 252	-16 256	410 018
Rörelsens kostnader före avskrivningar	-354 722	-346 189	8 533	-332 589
Avskrivningar	-68 798	-70 101	-1 303	-64 745
Finansiella intäkter	44	1 193	1 149	282
Finansiella kostnader	-28 476	-25 274	3 202	-11 186
Resultat efter finansnetto*	-11 443	-16 119	-4 676	1 780

*) För NVAA redovisas bolagets resultat före reglering mot fond.

Bolaget redovisade före reglering mot taxekollektivens fonder (tidigare års överskott) ett negativt resultat om 16 119 tkr efter finansnetto men före reglering mot fond. Resultatet blev 4 676 tkr sämre än budgeterat. Det negativa resultatet finansierades 2023 som planerat med tidigare överskott (överuttag av taxekollektiven) om 10 842 tkr samt upplösning av tidigare års överavskrivningar med 5 277 tkr.

I utfallet 2023 har de bolagsinterna transaktionerna eliminerats om 18,4 mnkr i bolagets totala resultaträkning. Detta påverkar jämförelsen av rörelsens intäkter och kostnader mellan utfallet 2023 och budget 2023 på bolagsövergripande nivå.

Figur 3. NVAA VA-verksamheten
Resultat efter finansnetto (tkr)*, VA

	Budget	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
	2023	2023	2023	2022
Rörelsens intäkter	266 859	266 099	-760	245 084
Rörelsens kostnader före avskrivningar	-185 906	-192 489	-6 583	-172 759
Avskrivningar	-63 053	-64 991	-1 938	-59 878
Finansiella intäkter	0	11 292	11 292	228
Finansiella kostnader	-27 363	-35 154	-7 791	-10 840
Resultat efter finansnetto*	-9 463	-15 243	-5 780	1 835

*) För NVAA redovisas resultat före reglering mot fond.

VA-verksamheten redovisar ett negativt resultat om 15 243 tkr. Resultatet blev 5 780 tkr sämre än budgeterat. Det negativa resultatet finansierades med tidigare års samtliga ackumulerade överskott (överuttag) i VA-kollektivets fond om 9 966 tkr samt justering mot överavskrivningar med 5 277 tkr. Därefter finns inga tidigare överskott (överuttag) i VA-kollektivets fond men överavskrivningar om 4 661 tkr kvarstår att intäktsföra kommande år.

Avskrivningar och finansiella kostnader ökar med anledning av investeringsprojekt och högre räntenivåer.

Figur 4. NVAA Avfallsverksamheten
Resultat efter finansnetto (tkr)*, Avfall

	Budget	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
	2023	2023	2023	2022
Rörelsens intäkter	173 649	175 148	1 499	164 934
Rörelsens kostnader före avskrivningar	-168 816	-170 716	-1 900	-159 830
Avskrivningar	-5 745	-4 795	950	-4 866
Finansiella intäkter	44	0	-44	53
Finansiella kostnader	-1 113	-518	595	-346
Resultat efter finansnetto*	-1 981	-881	1 100	-55

*) För NVAA redovisas resultat före reglering mot fond.

Avfall och återvinningens verksamhet redovisade ett negativt resultat om 881 tkr. Resultatet blev lägre än budgeterat med 1 100 tkr. Det negativa resultatet finansieras med tidigare års överskott (överuttag). Därefter återstår överskott i avfallskollektivets fond om 6 635 tkr och överavskrivningar om 40 tkr att kunna intäktsföras kommande år.

Avskrivningarna mellan 2022 och 2023 minskar (inga större aktiveringar gjordes 2023). Räntan ökar pga högre räntenivåer. Storleksmässigt är avfallsverksamhetens investeringar på en betydligt lägre nivå jämfört med VA.

Investeringar

Figur 5. NVAA hela bolaget
Investeringar (nettoutgifter i tkr)

	Budget	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
	2023	2023	2023	2022
Investeringar brutto, VA	495 640	241 653	-253 987	225 657
Anslutningsavgifter, VA	-174 278	-178 474	-4 196	-64 419
Investeringar netto, VA	321 362	63 179	-258 183	161 238
Investeringar netto, Avfall	44 600	54 234	9 634	11 589
Investeringar netto, gemensamma	0	882	882	703
Nettoinvesteringar totalt	365 962	118 295	-247 667	173 530
Investeringen Lindholmen	39 000	1 421	-37 579	0
Nettoinvesteringar inkl.Lindholmen	404 962	119 716	-285 246	173 530

VA-investeringsutgifter brutto under 2023 uppgick till 241,7 mnkr. Anslutningsavgifter uppgick under 2023 till 178,5 mnkr. Nettoutgifterna uppgick till 63,2 mnkr. Anslutningsavgifternas storlek enskilda år beror på vilka fastigheter som ansluts respektive år till VA-kollektivet medan investeringsutgifterna följer investeringsplanens planerade aktiviteter, såväl reinvesteringar som nyinvesteringar i ledningsnät, pumpstationer, utbyggnadsområden och avloppsreningsverk.

Investeringarna i avfallsverksamhet uppgick till 54,2 mnkr, övrigt 0,9 mnkr och Lindholmen 1,4 mnkr.

Sammantaget uppgick investeringsutgifterna i bolaget under 2023 till 298,2 mnkr. Anslutningsavgifterna uppgick till 178,5 mnkr, en stor del, 59 %, av finansieringen av bolagets

investeringar detta år. Därutöver finansierades investeringarna med avskrivningar och extern upplåning.

Investeringsplanen återspeglas i budgeterade investeringar och det faktiska utfallet ligger regelmässigt relativt långt under budget av olika skäl, bland annat tidsförskjuts planerade investeringar. Detta är bra att ta med i analysen nedan om storlek och genomförandemöjlighet av den långsiktiga investeringsplanen. Om investeringarna i realiteten inte sker i planerad omfattning kommer kapitalbehov och finansieringsbehov till VA-verksamheten inte heller vara så stora som initialt planeras.

Beslutet om att bygga ut Lindholmen reningsverk togs av kommunfullmäktige i juni 2023. Därefter har befolkningsprognosen nedreviderats och det ökade kapacitetsbehovet skjuts framåt i tiden. Endast uppstart av projektet under året 2023, inga byggnadsarbeten.

Upplåning

Bolagets externa lån upptas via kommunen som genom ekonomiavdelningens internbank lånar upp kapital på kreditmarknaden för bolagets och kommunens behov, vanligtvis via Kommuninvest. Vidareutlåning av kapital till NVAA sker genom reverslån med snittränta på alla lån i internbanken (mix av långa och korta löptider) utan några räntepåslag. Per 31 december 2023 uppgick NVAA lån i internbanken till 1 724 mnkr. Se vidare kassaflödesanalys under Årsredovisning nedan.

Figur 6. NVAA lån i internbanken.

Lån och amorteringar (tkr)

	Bokslut 2022	Bokslut 2023
IB Lån		1 540 962
Nyupplåning 2023		183 000
Amorteringar 2023		-
UB Lån	1 540 962	1 723 962

Kommande år bedöms fortsatt upplåning i linje med vad som redovisas 2022-2023 i kassaflödesanalysen nedan, exklusive Lindholmen.

NVAA 2023, ur Årsredovisningen 2023

Nedan redovisas resultaträkning, balansräkning samt övergripande kassaflödesanalys ur årsredovisningen för bolaget sammantaget.

Figur 7. Resultaträkning.

NVAA hela bolaget			
Resultaträkning (mnkr)			
		2023-12-31	2022-12-31
Nettoomsättning		435,1	408,2
Rörelsens kostnader			
Material och tjänster		-161,9	-169,5
Övriga externa kostnader		-65,5	-60,7
Personalkostnader		-118,8	-102,3
Avskrivningar och nedskrivningar		-70,1	-64,7
Övriga rörelsekostnader		0	-0,1
Summa rörelsens kostnader		-416,3	-397,3
Rörelseresultat		18,8	10,9
Ränteintäkter mm		1,2	0,3
Räntekostnader mm		-25,3	-11,2
Finansnetto		-24,1	-10,9
Resultat efter finansnetto		-5,3	0,0
Bokslutsdispositioner			
Erhållna koncernbidrag		0	8
Förändring av överavskrivningar		5,3	-8
Summa bokslutsdispositioner		5,3	0
Resultat före skatt		0,0	0,0
Aktuell skatt		0	0
Årets resultat		0	0

Figur 8. Balansräkning

Balansräkningen (Årsredovisning 2023)

NVAA hela bolaget			
Balansräkning (mnkr)			
		2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar		2 456,3	2 226,5
varav pågående		206,3	299,4
Omsättningstillgångar		251,0	144,6
SUMMA TILLGÅNGAR		2 707,3	2 371,1
EGET KAPITAL			
Eget kapital		91,0	91,0
varav årets resultat		0,0	0,0
Summa eget kapital		91,0	91,0
Obeskattade reserver		4,7	10,0
Avsättningar		26,4	17,6
Långfristiga skulder		2 465,7	2 119,5
Kortfristiga skulder		119,5	133,0
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 707,3	2 371,1
Soliditet (Eget kapital/ Totalt kapital)		3,4%	3,8%

Kassaflöde

Figur 9. Kassaflöde

NVAA hela bolaget Kassaflöde (mnkr)

	2023	2022
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	0	0
Avskrivningar	68,5	63,4
Övriga likviditetspåverkande poster	-9,5	-14,1
Summa rörelsens kostnader	59,0	49,3
Förändring av fordringar och skulder	-130,2	25,7
1. Kassaflöde från den löpande verksamheten	-71,2	75,0
Investeringsverksamheten		
Förvärv av anläggningstillgångar	-298,2	-249,8
2. Kassaflöde från investeringsverksamheten	-298,2	-249,8
Finansieringsverksamheten		
Koncernbidrag	8,0	0,0
Upptagna lån	183,0	115,0
Inbetalade anläggningsavgifter	178,5	59,7
3. Kassaflöde från finansieringsverksamheten	369,5	174,7
Årets kassaflöde (förändring av likvida medel), 1+2+3	0,1	-0,1

Årets kassaflöde för bolaget enligt årsredovisningen, något förenklat, framgår ovan. Förändringar av fordringar och skulder (rörelsekapital) är svåra att beräkna, ökar leverantörsskulder minskar utbetalningarna, minskar leverantörsskulder ökar utbetalningarna. I långtidsanalys antas dessa över tid ligga på noll, dvs fakturor betalas samma år. Övriga likviditetspåverkande poster är också svåra att bedöma i förväg. Då blir finansieringen från den löpande verksamheten (kassaflödet) detsamma som avskrivningarna, för närvarande knappt 70 mnkr, eftersom resultatet antas vara noll alla år.

Investeringsutgifterna ligger på knappt 300 mnkr och bedöms öka kommande år. Notera dock som redovisades ovan att de faktiska investeringsutgifterna årligen ligger långt under de planerade investeringsutgifterna, mycket på grund av tidsförskjutningar.

De årliga inbetalade anläggningsavgifterna är en betydande del i finansieringen av investeringarna, dock med stor fluktuation mellan åren. För de olika utbyggnadsområdena ligger täckningsgraden framöver på cirka 75 % i genomsnitt och följer beslutad beräkningsmodell för avgiftsberäkningen. Därutöver sker finansieringen med upptagna lån i internbanken.

De årliga driftresultaten blir negativa i simuleringarna av VA-verksamheten över tid vilket indikerar att olika åtgärder behöver vidtas samt att vissa delar av VA-verksamheten behöver finansieras av skattekollektivet. I de kalkyler/simuleringar av VA som återfinns nedan har olika åtgärder kombinerats för att nå ett resultat nära noll över tid för VA. Det inkluderar taxehöjningar och tillskott för Lindholmen samt ett stort fokus på att reducera de investeringsplaner som finns framtagna.

Normalt skulle avskrivningarna, idag 70 mnkr, vara tak för reinvesteringarna men dels är återanskaffningen dyrare idag än när ursprunglig investering gjordes, dels subventionerade

staten VA-anläggningar historiskt, vilket sammantaget innebär att avskrivningarna inte fullt ut räcker till för att finansiera reinvesteringarna. Även att man inte reinvesterat i den takt man skulle ha gjort det senaste åren och att det därmed finns en underhållsskuld, gör att avskrivningarna ligger lågt.

Avskrivningarna i kalkylen/simuleringarna bygger på rekommenderade avskrivningstider. Dessa bör ses över om de ligger med för kort bedömd livslängd på respektive objekt i de historiskt anskaffade anläggningarna och om livslängden i kommande investeringar kan bedömas ha ökad livslängd, dock inom ramen för gällande regelverk.

Avfallsverksamheten bedöms framöver ge nollresultat över tid och att investeringarna finansieras med avskrivningar (cirka 5 mnkr år 2023) och lån och att årliga kapital- och driftkostnaderna täcks av avfallskollektivet taxor. Simulering av framtida finansieringsbehov av avfallsverksamheten behöver ske när bolaget sammanställt en långsiktig investeringsplan.

NVAA Preliminärt bokslut 2024

Bolaget visar i preliminärt bokslut 2024 ett bättre resultat än budget för 2024. Bolaget budgeterade ett negativt resultat efter finansnetto 2024 med 11,3 mnkr. Kommunens ränteprognos för år 2024 våren 2023 var 2,26% men efter sommaren höjdes den till 2,79%. Bolaget har stora lån och är räntekänslig. VA-verksamhetens taxehöjning om 30% för 2024 förordades för att nå en ekonomi i balans. Avgiftshöjning avser att täcka underskott i investeringar, ökade kostnaderna orsakade av inflation och räntehöjningar. Avfall höjde taxan enligt plan för 2024, de ökade kostnader täcks av överskott från tidigare år. Kommunens ränteprognos med kraftig ränteökning uteblev och snitträntan för 2024 landade till slut på 2,05% och ger ett bättre resultat än prognostiserat. Båda VA- och avfallsverksamheter gör ett bättre resultat än budgeterat som främst beror på en utebliven räntehöjning. Ytterligare analyser kommer i samband med bokslutet.

Resultat

Preliminärt resultat efter finansnetto 2024 för bolaget uppgår till 4,0 mnkr och för VA-verksamheten till 9,5 mnkr. Det positiva resultatet läggs till VA-kollektivets fond och kan återföras som intäkt kommande år.

Figur 10. Preliminärt resultat 2024 NVAA, hela bolaget

Resultat efter finansnetto (tkr)*				
	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	485 480	511 876	26 396	424 252
Rörelsens kostnader före avskrivningar	-375 404	-395 705	-20 301	-346 189
Avskrivningar	-83 029	-80 621	2 408	-70 101
Finansiella intäkter	0	4 191	4 191	1 193
Finansiella kostnader	-38 342	-35 698	2 644	-25 274
Resultat efter finansnetto*	-11 295	4 043	15 338	-16 119

*) Resultat före reglering mot fond.

Figur 11. Preliminärt resultat 2024 NVAA, VA

Resultat efter finansnetto (tkr)*, VA

	Budget**	Reviderad budget	Bokslut	Avvikelse reviderad budget	Bokslut
	2024	2024	2024	2024	2023
Rörelsens intäkter	296 958	335 023	325 871	-9 152	266 099
Rörelsens kostnader före avskrivningar	-193 741	-208 076	-212 277	-4 201	-192 489
Avskrivningar	-74 284	-78 887	-73 398	5 489	-64 991
Finansiella intäkter	0	22 736	15 233	-7 503	11 292
Finansiella kostnader	-35 541	-72 398	-45 943	26 455	-35 154
Resultat efter finansnetto*	-6 608	-1 602	9 486	11 088	-15 243

*) Resultat före reglering mot fñd.

**\ KF i juni 2023 beslut

Norrälje kommun - nuläge och antagande om resultat 2025-2037

Inför kommande simulering och bedömning av effekter för kommunen är budgeterat resultat 2025 i Mål och budget 2025-2027 ett utgångsläge. Antagande att åren 2026-2037 har ett årligt resultat på motsvarande nivå. Detta innebär relativt goda skatteintäkter och utfall i utjämningsystem och ingen systemförändring av utjämningsystemen och fastighetsavgiften. I kommunen ligger stora belopp som pågående investeringar. Kommande år tillkommer större aktiveringar av pågående investeringar bl a i hamnen vilket ökar de årliga kostnaderna.

I budget 2025 ingår utdelning från NKAB om 6,1 mnkr samt budgeterade kostnader för brandposter och ledningar i Hamnen och Lommarestranden enligt beslut i KF samt köp av VA-tjänster sammantaget med 3,0 mnkr. Ingen medfinansiering av Lindholmen finns med i budget 2025. Projektet har inte haft några större utgifter ännu. Beslutet i KF 2023-06-12, Dnr KS 2023-935, om en investering i Lindholmen med 700 mnkr anger att den del av finansiering som avser kapacitetsutökning vid Lindholmens avloppsreningsverk uppskattat till 481 mkr belastar skattekollektivet fram till dess att kapaciteten nyttjas av VA kollektivet och då finansieras av anläggnings- och bruksavgifter.

Figur 12. Norrtälje kommun, förenklad resultaträkning budget 2025

Resultaträkning Norrtälje kommun, ur Mål och budget 2025-2027

Mnkr	Budget 2025
Verksamhetens nettokostnad före avskrivningar*	-4 568,7
Avskrivningar	-142,0
Verksamhetens nettokostnad	-4 710,7
Skatteintäkter, statsbidrag, utjämning	4 816,5
Finansnetto	-9,9
Årets resultat	95,9

*) I kostnaderna ingår KSO förutsett med 36 mnkr

3. Finansiering av VA på kort sikt (2025)

Bolagets avfallsverkssamhet bedöms för 2025 efter beslutade taxehöjningar gå med underskott om 3 064 tkr som finansieras av överskott från år 2021. Det är ett planerat underskott eftersom överskottet från 2021 måste användas inom 3 år.

Vattencentrum finansieras genom avtal med kommunen. Budget 2025 ligger på -2506 tkr. Kommunen har budgeterar för finansiering av verksamheten 2025.

VA-verksamhetens finansiering redovisas nedan.

Förslag till VA-taxa 2025 har återremitterats av kommunfullmäktige 2024-12-16. Förslaget byggde på en tänkt stabil långsiktig ökning på nivån 5 % från och med 2025 med vissa kraftigare höjningar enskilda år framöver med anledning av ökade investeringsvolymerna och ökade kapitalkostnader när investeringarna tas i bruk. Förslaget för 2025 var ingen ökning av anläggningsavgifterna 2025 och en ökning med 5 % för fasta och rörliga brukningsavgifter. Återremissen ville se en långsiktighet i bedömningarna av taxorna. I rapporten nedan redovisas nu aktuell bedömning av behovet 2025 liksom simuleringar av kommande bedömda långsiktiga investeringsbehov, kapitalbehov, tänkbara finansieringsformer och taxehöjningar.

4.1 Olika finansieringsformer på kort sikt (taxor, skattekollektivets tillskott, koncernbidrag, tidigare obeskattade reserver, tidigare överuttag/överskott i fond)

Finansieringsformer att arbeta med på kort sikt för ett resultat nära noll:

- VA-verksamhetens resultat föregående år. Uppkomna överskott förs till en fond för VA-kollektivet och ska överföras/intäktsföras inom 3-5 års period. Får inte sparas längre tid.
- Tidigare års överavskrivningar ger obeskattade reserver som kan upplösas/intäktsföras kommande år.
- Koncernbidrag från NKAB till NVAA (VA-verksamheten) i bokslut 2024 eller 2025
- Ytterligare driftbidrag från kommunen (skattekollektivet).
- Justering av brukningstaxorna för 2025.

4.2 VA-verksamhetens finansiella förutsättningar på kort sikt, 2025

I återremiss av VA-taxan kan VA-verksamheten på kort sikt, det vill säga år 2025, klara nollresultat utan taxehöjning. På sikt är en taxehöjning på en jämn och viss stabil nivå nödvändig för att finansiera verksamheten men kollektivet bedöms inte nödvändigtvis inför 2025 behöva ytterligare uttaxering. Ett alternativ, som ligger med i beräkningarna, är en succesiv årlig taxehöjning men svag under 2025 och 2026 på förslagsvis 1,5 %.

Enligt preliminärt bokslut 2024 och bedömning för 2025 i figur 21 (basalternativet) ger VA-verksamheten ett överskott 2024 på 9,5 mnkr vilket i bokslutet redovisas med avsättning med 50% i fond och 50% på överavskrivningar eftersom fond måste användas/intäktsföras inom 3-5 år. Har VA för mycket i fonden behöver det kanske göras underskott eller att taxorna höjs lite något år framöver. Överavskrivningar (obeskattade reserver) kan användas på längre sikt genom att upplösas/intäktsföras och då påverka resultatet positivt. Sammantaget kan detta ge cirka 14 mnkr som kan förstärka intäkterna 2025 eller senare.

I prognosen för VA-verksamhetens resultat 2025 utan höjning av brukningstaxorna 2025 bedöms resultatet 2025 uppgå till 7 mnkr. I rapporten redovisade simuleringarna (basversionen) är höjningen av brukningstaxorna 2025 1,5 % och för 2026 1,5 %, och med dessa höjningar visar VA-verksamheten ett resultat 2025 10 mnkr och år 2026 på 0 mnkr vilket redovisas i figur 21 (basalternativet). Brukningsavgifterna har föreslagits öka med 1,5 % respektive år med

motiveringen att avgifterna succesivt behöver öka åren framöver. Ett ytterligare motiv till succesiv höjning är den stora osäkerheten i omvärlden och hur finansmarknaden och därmed räntenivåerna utvecklas. Det överskott som visades i bokslut 2024 läggs i taxekollektivets fond och kan upplösas/intäktsföras senast 2027. Den tidigare överavskrivningen på cirka 5 mnkr kan upplösas/intäktsföras kommande år när underskott befaras.

Den plan NVAA hade i våras när underlag till Mål och budget skulle tas fram var att ha en jämn taxehöjning över åren 2025-2027 på ca 5-6%: gå med överskott år 2025 för att sen gå med underskott år 2026 och 2027. Överavskrivningar skulle användas 2027. Beräkningarna grundade sig på en mycket högre ränteprognos. Ränteprognosen har gått ner och gör att taxehöjningen år 2025 inte är nödvändig och resultatet även kommande år ser bättre ut. Dock kvarstår behovet på sikt och en succesiv höjning är kanske bättre än stegvis.

Koncernbidrag respektive ytterligare finansiering via kommunen (skattekollektivet) bedöms inte nödvändig inför 2025 vilket innebär att i NKAB bokslutsdispositioner i bokslut 2024 kommer koncernbidrag till NKAB sannolikt endast att omfatta finansieringen av Vattencentrums verksamhet 2024.

5. Finansiering av VA på lång sikt (2026-2037) Simulering av effekt av olika åtgärder

Till grund för nedanstående simulering av resultatutvecklingen för VA-verksamheten för åren 2025-2037 har en excelbaserad analysmodell använts. Modellen har tagits fram av ett externt konsultbolag och använts av VA-verksamheten när den låg i kommunens regi och därefter använts av VA-verksamheten inom Norrtälje vatten och avfall AB, med succesiva anpassningar årligen.

Alla beräkningar grundar sig på förslaget i det nya Vattentjänstplanen även om planen inte är beslutad.

Anläggningsavgifter som erläggs vid anslutning till kommunalt VA inbetalas med ett engångsbelopp, "inträdesbelopp", och sedan erläggs årliga brukningsavgifter, fasta och rörliga, som ska täcka de årliga kapital och driftkostnaderna i VA-verksamheten. VA-verksamheten ska med andra ord årligen redovisa ett noll-resultat. Positivt resultat är ett överuttag som läggs som en fond att återlägga som intäkt kommande år. Negativt resultat det motsatta, ett underuttag som medför fordran på kollektivet kommande år och då måste återställas t ex med högre taxor för VA-kollektivet alternativt lägre kostnader eller t ex finansiering från skattekollektivet.

De inbetalda anläggningsavgifterna (engångsavgifterna) läggs på balansräkningen och tas upp som intäkt årligen under ca 50 år och minskar de årliga avskrivningarna på den anläggning de anslutits till. Beräkningen av storleken på anläggningsavgiften följer vedertagen mall, P96 och avgiften beror bland annat på arealen på fastigheten upp till ett maxvärde, samt hur många lägenheter som den anslutande fastigheten har. De likvida medlen som anläggningsavgifterna ger för VA-verksamheten innebär att investeringsutgifterna till viss del kan betalas med egna likvida medel istället för upplåning. Sammantaget för kommande anslutningsobjekt beräknas anläggningsavgifterna täcka cirka 82% av investeringsutgiften för att ansluta en fastighet till gemensamma VA-anläggningen, och med genomsnittet på 72% i omvandlingsområden. Exploateringar ligger på bättre täckningsgrad och höjer snittet. Sammantaget under kalkylperioden bedöms mellan 50-100 mnkr årligen, något år mer och något år mindre, komma in till VA-verksamheten i form av likvida medel från anläggningsavgifter.

Indata till modellen är:

- Basår 2023 och 2024 som båda utgår från faktiska värden i boksluten respektive år, därefter kalkyler.
- Intäkter årligen uppdelade på brukningsavgifter fasta och rörliga, den årliga delen av historiskt inbetalda anläggningsavgifter, den årliga delen av nya anläggningsavgifter, den årliga delen av kommunens (skattekollektivets) driftbidrag inkl koncernbidrag från NKAB, övriga intäkter.
- Kostnader i form av årliga driftkostnader med index.
- Kapitalkostnader i form av årliga avskrivningar och årliga räntekostnader.
- Index för driftkostnader (inflation) 2 %.
- Index för anläggningsavgifternas storlek kommande år. Höjningen år 2024 blev 30%. Ingen höjning 2025 och sen 3% från 2026 och framåt.
- Index för brukningsavgifter fasta resp rörliga, utgångsläget 3 % årligen i basmodellen med undantag för 2025 och 2026 som har 1,5% respektive år utifrån överskott tidigare år.
- Investeringsnivåer utifrån beräknade investeringsutgifter årligen för respektive objekt, med årlig ökning 2% från bas 2023. Investeringsplanen har beräknats utifrån NVAA

behov för reinvesteringar och ökade krav, kapacitetshöjningar som baserar sig på kommunens ambitioner att växa och kommunens befolkningsprognos samt objekten i nya Vattentjänstplanen.

- Bedömd genomsnittlig räntenivå för lånen 2025 och 2026 kommer från internbankens beräkning och från och med 2027 ett antagande om 3 % årligen.
- Avskrivningstider enligt rekommendation för VA-verksamheten, uppdelade på olika kategorier.
- Tillkommande intäkter från nyanslutna kunder samt tillkommande driftkostnader från nyanslutna kunder.

Modellen är just en modell, dvs en förenkling av verkligheten som har inbördes samband och där en förändring i en parameter påverkar helheten, vilket medger en simulering av olika åtgärder och en beräknad effekt av förändringen. Nedan redovisas flera simuleringar av hur en parameter förändras och vilken effekt detta ger.

5.1 Analysmodell och utgångsläget (förutsättningar i basalternativet)

Basmodellen bygger på faktiska data/värden från VA-verksamhetens bokslut 2023 resp 2024 både avseende resultaträkning, investeringsutgifter, anläggningsavgifter, taxor och räntenivåer.

Investeringar

Investeringsbehov inom VA 2025-2039 bygger på:

- Pågående projekt – redan beslutade och pågår
- Kommande projekt – behov inom VA: reinvesteringar inom ledningsnät, anläggningar (vattenverk, avloppsreningsverk, pumpstationer, tryckstegringar), kommande exploateringar, omvandlingsområden nämnda i vattentjänstplanen, övrigt.

Investeringsplanen utifrån kassaflödet (när investeringsutgiften sker) redovisas i figur 13, där har de enskilda objekten sammanställts i olika kategorier.

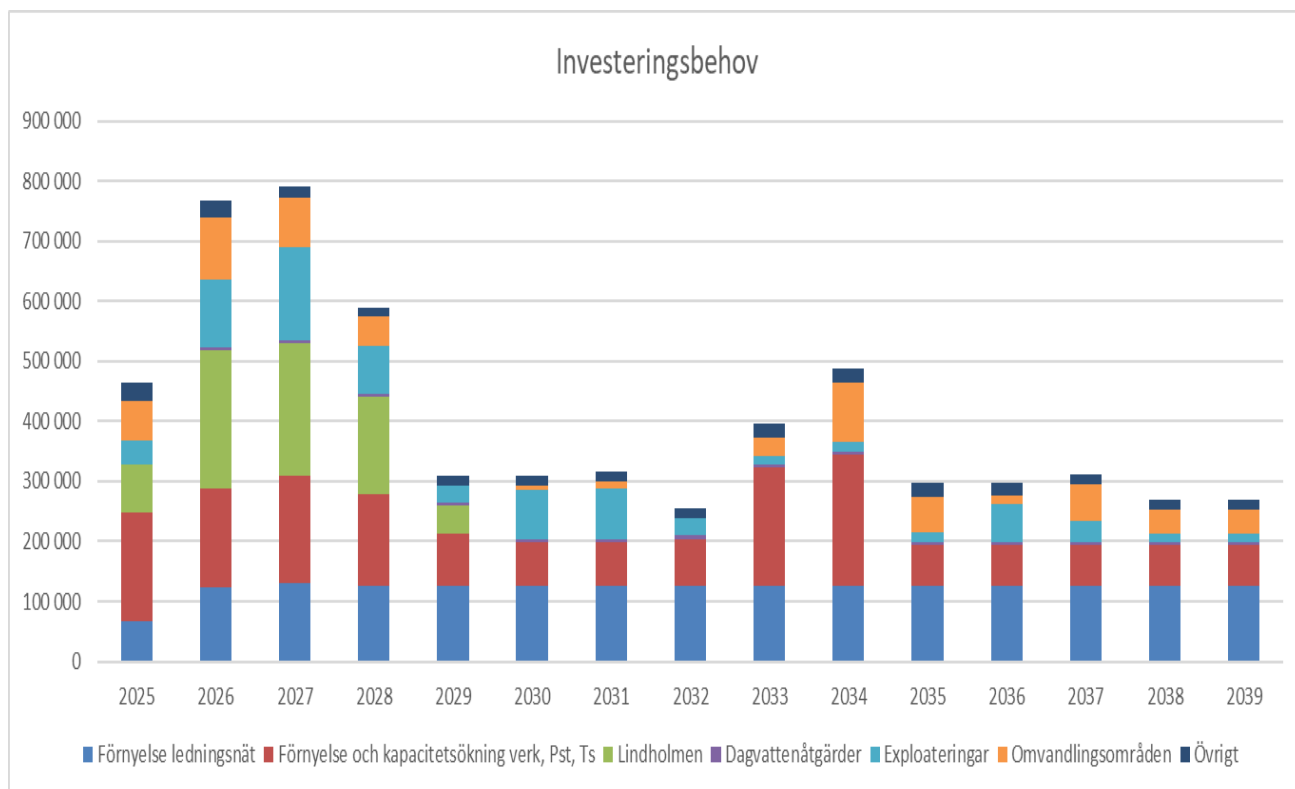
Investeringsplanen som ovan men utifrån när respektive objekt är färdiga att tas i drift (när aktivering sker och avskrivningar påbörjas), ligger till grund för modellens beräkning av avskrivningar per år.

Nedan långsiktiga investeringsplan ligger till grund för Basalternativet.
Omvandlingsområdena följer Vattentjänstplanen.
Ledningsnätet har 1 % årlig förnyelse.

Figur 3. Långsiktig investeringsplan VA 2025-2039.

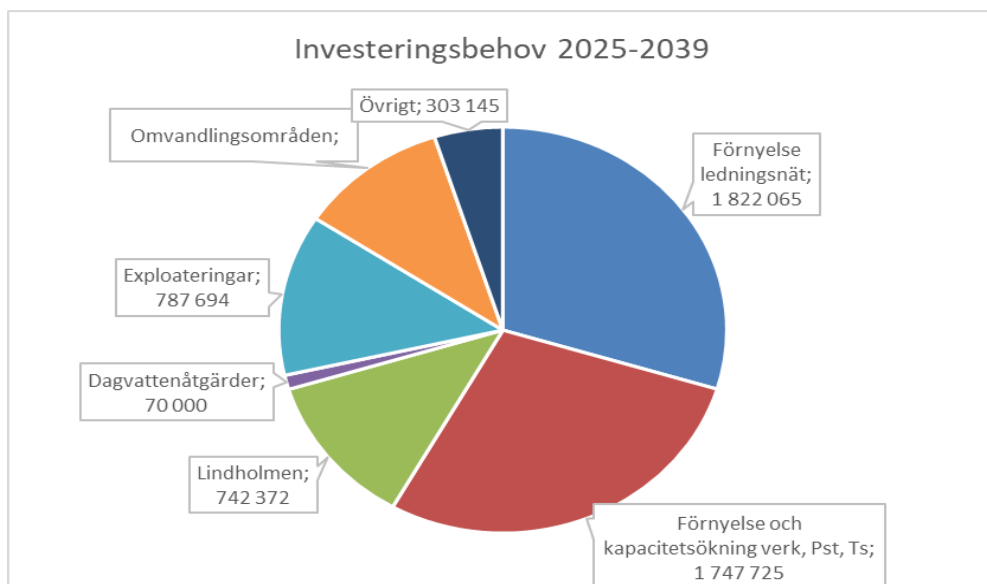
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039		
Förnyelse ledningsnät	67 936	123 497	130 632	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000	1 822 065	1% förnyelse
Förnyelse och kapacitetsökning verk, Pst, Ts	179 776	164 243	179 006	153 000	88 000	73 000	73 000	79 600	198 000	220 100	68 000	68 000	68 000	68 000	68 000	1 747 725	
Lindholmen	81 058	231 008	221 097	161 641	47 568	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	742 372	
Dagvattenåtgärder	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	70 000	
Exploateringar	38 255	112 200	155 115	80 349	27 024	81 751	85 000	30 000	15 000	15 000	17 000	65 000	36 000	15 000	15 000	787 694	
Omvandlingsområden	67 500	102 194	80 300	48 900	0	8 800	12 500	0	30 000	100 000	60 000	12 500	60 000	40 000	40 000	662 694	
Övrigt	30 703	28 832	20 550	15 980	16 580	16 200	16 300	16 400	22 500	22 600	22 700	22 800	16 900	17 000	17 100	303 145	
Investeringar totalt	465 228	766 974	791 700	589 870	309 172	309 751	316 800	256 000	395 500	487 700	297 700	298 300	310 900	270 000	270 100	6 135 695	
Anslutningsavgifter	83 766	100 390	208 928	98 859	56 377	68 139	61 067	77 503	54 915	83 360	75 880	36 350	93 400	61 920	60 920	1 221 774	
Investeringar netto	381 462	666 584	582 772	491 011	252 795	241 612	255 733	178 497	340 585	404 340	221 820	261 950	217 500	208 080	209 180	4 913 921	

Figur 14. Långsiktig investeringsplan VA 2025-2039

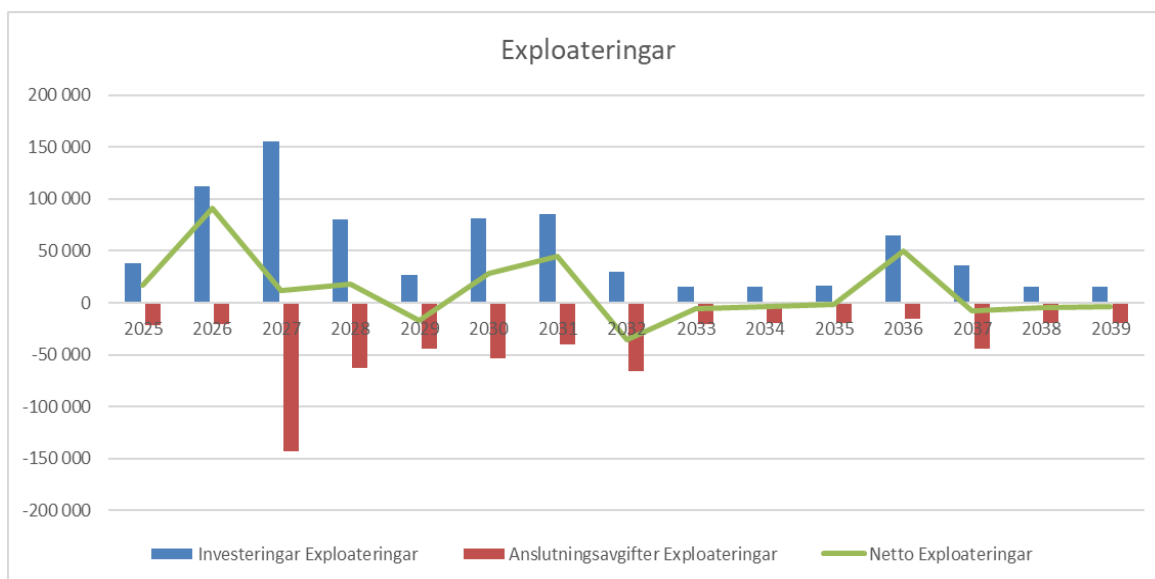
Investeringsplanen illustrerad grafiskt. De stora investeringsbehoven kommer närmaste åren med utbyggnaden av Lindholmen främst 2026-2028 samt dagvattenåtgärder 2026-2028 och förnyelse och kapacitetsökning av verk, pumpstationer mm åren 2025-2028. Detta ger kraftigt ökade kapitalkostnader när de sedan tas i drift (aktiveras).

Figur 15. Investeringsplanen sammantaget för åren 2025-2039, fördelad på kategorier

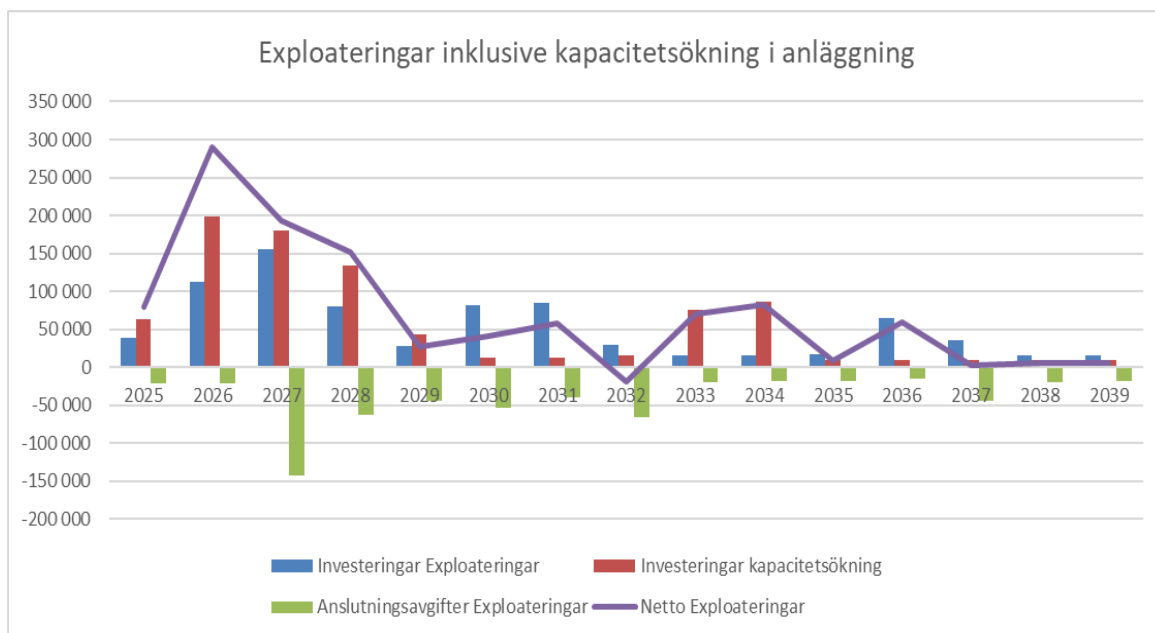
De stora utgifterna ligger inom förnyelse av ledningsnätet och förnyelse och kapacitetsökning av verk, pumpstationer mm.

Figur 16. Investeringsutgifter vid exploateringar

I planen ligger de största investeringsutgifterna i exploateringsprojekten 2026-2027. Anslutningsavgifterna inkommer ett år senare.

Figur 17. Investeringsutgifter vid exploateringar, inklusive kapacitetshöjande insatser.

Investeringsutgifter för kapacitetsökning i anläggningen med anledning av exploateringen tillkommer för att anläggningen ska kunna ta till sig nya abonnenter. Här ingår utbyggnaden av Lindholmen. Största utgifterna ligger 2026-2028.

Figur 18. Netto investeringsutgifter för exploateringar under perioden, mnkr.

Exploateringar (mnkr)	År 2025-2039
Investeringar Exploateringar	787 694
Investeringar kapacitetsökning	870 984
Anslutningsavgifter Exploateringar	-607 186
Netto Exploateringar	1 051 492

I beräkningen har antagits att 50% av investeringar i verk avser kapacitetsökning.

Figur 19. Investeringar i omvandlingsområden enligt Vattentjänstplanen, Tkr

Tkr per år	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	
Investeringar Omvandlingsområden	67 500	102 194	80 300	48 900	0	8 800	12 500	0	30 000	100 000	60 000	12 500	60 000	40 000	40 000	662 694
Anslutningsavgifter Omvandlingsområden	-50 490	-67 507	-53 669	-24 310	0	-2 992	-9 350	0	-22 440	-52 360	-44 880	-9 350	-37 400	-29 920	-29 920	-434 588
Netto Omvandlingsområden	17 010	34 687	26 631	24 590	0	5 808	3 150	0	7 560	47 640	15 120	3 150	22 600	10 080	10 080	228 106

Omvandlingsområdena bygger på den framtagna men ej beslutade Vattentjänstplanen och beräknas uppgå till 663 mnkr under perioden. Investeringsutgifterna har beräknats utifrån schabloner byggt på erfarenhetsdata. Anläggningsavgifterna har beräknats utifrån modell för avgiftsberäkning. Täckningsgraden 2025-2039 uppgår till 66 % och ingår i simuleringarna nedan.

Figur 20. Investeringar i omvandlingsområden enligt Vattentjänstplanen, Tkr

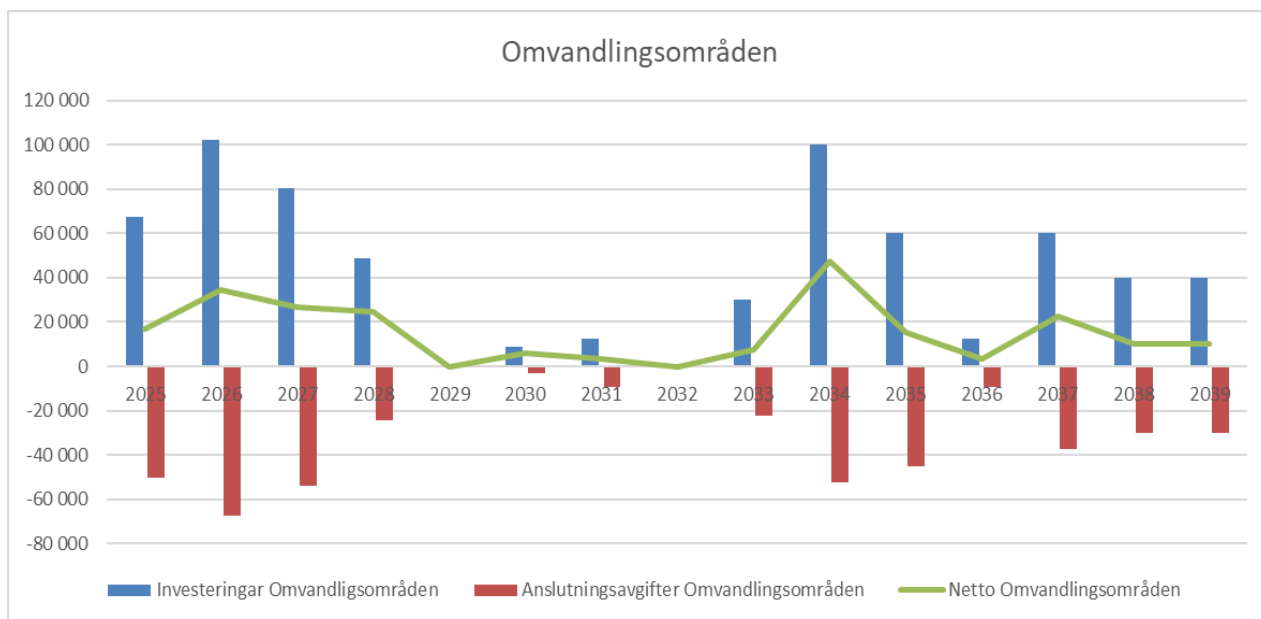

Illustration av Investeringar och anslutningsavgifter i omvandlingsområden enligt Vattentjänstplanen. De stora utgifterna bedöms ske närmaste åren, 2025-2028 samt i mitten på 2030-talet avseende bland annat Malsta.

Indata övrigt i Basalternativet:

- Årlig ökning av bruksavgifterna 2025 -2026 med 1,5 % per år.
- Årlig ökning bruksavgifter med 3% från och med 2027.
- Investeringar och anslutningsavgifter enligt investeringsplanen ovan.
- Räntesats 3% årligen.
- I rubriken "Fakturerade kostnader till koncernen" i resultaträkningen i exemplen ingår (vissa delar avser köp av tjänster):
 - Hamnen, brandposter: 2 000 tkr/år till 2037
 - Va-stöd i detaljplaner och exploatering 1 400 tkr /år till 2037
 - Lommarstranden 1 482 tkr/år till 2029
- I rubriken "Finansiering från kommunen" ingår
 - Ett årligt koncernbidrag från och med 2026 från NKAB/alternativt ett kommunal driftbidrag om 5000 tkr/år till 2037
 - Lindholmen: 2026:1 868 tkr, ökar till 16 321 tkr år 2029, sjunker till 7 300 tkr år 2037, och fortsätter efter kalkylperioden
 - Finansiering saknas, dvs otillräckliga åtgärder för att täcka årliga beräknade kostnader och ge ett nollresultat respektive år utifrån angivna förutsättningar. Posten förändras, minskar, i de olika simuleringarna.

Årliga resultat uppgår till noll efter erforderlig finansiering för VA-kollektivet respektive år och redovisas i figur 21 nedan för Basalternativet.

Figur 21. Basalternativet. Se även Bilaga 1.

År/Tkr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
"Rörelseintäkter"															
Brukningavgifter fasta	122 213	164 855	169 450	173 956	183 326	190 339	198 469	207 816	215 572	225 890	233 009	239 186	247 420	255 081	263 206
Brukningavgifter rörliga	77 169	99 446	102 389	105 272	111 277	115 712	120 890	126 880	131 810	138 446	142 951	146 828	152 076	156 942	162 117
Övriga intäkter	2 793	1 020	1 040	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319
Slamintäkter	13 476	17 859	18 154	18 662	19 185	19 722	20 274	20 842	21 426	22 025	22 642	23 276	23 928	24 598	25 287
Fakturerade kostnader till koncernen	4 991	7 141	4 966	4 882	4 882	4 882	4 882	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Intäkter från anläggningsavgifter	14 299	16 851	17 609	20 657	26 499	29 616	31 325	33 439	35 400	37 942	39 891	42 801	45 535	46 918	50 466
Summa rörelseintäkter	234 941	307 172	313 609	324 491	346 252	361 375	376 966	393 525	408 778	428 898	443 113	456 736	473 627	488 233	505 795
"Rörelsekostnader"															
Personal inkl omk minus tidskrivning	55 579	71 209	43 982	45 038	46 118	47 225	48 359	49 519	50 708	51 925	53 171	54 447	55 754	57 092	58 462
Material och tjänster - drift	55 026	56 458	62 022	63 511	65 035	66 596	68 194	69 831	71 506	73 223	74 980	76 780	78 622	80 509	82 441
Övriga externa kostnader	50 836	59 776	79 392	81 297	83 249	85 247	87 292	89 387	91 533	93 730	95 979	98 283	100 641	103 057	105 530
Utrangering	0	6 119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivningar	64 991	73 398	79 013	92 491	109 689	137 492	161 346	178 956	196 313	211 235	225 938	232 986	242 313	252 538	254 516
Driftkonsekvenser av investeringar	0	0	0	1 105	3 133	8 078	9 687	11 210	13 056	15 015	16 430	17 721	19 397	20 435	21 596
Summa rörelsekostnader	226 432	266 960	264 409	283 442	307 223	344 638	374 879	398 903	423 116	445 126	466 499	480 217	496 727	513 631	522 546
"Modifierat Rörelseresultat"	8 509	40 212	49 200	41 048	39 028	16 738	2 087	-5 377	-14 337	-16 228	-23 386	-23 481	-23 100	-25 398	-16 751
Räntekostnader	23 752	30 725	38 918	47 750	67 003	79 675	93 161	102 721	109 555	115 817	119 691	121 425	127 272	136 037	137 873
Mod Resultat efter finansiella poster	-15 243	9 487	10 282	-6 702	-27 975	-62 938	-91 074	-108 099	-123 893	-132 045	-143 077	-144 906	-150 372	-161 435	-154 624
Finansiering från kommunen:															
Koncernbidrag/driftbidrag				5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansiering Lindholmen enligt kalkyl NVAA				1 868	14 273	16 321	12 514	12 286	9 865	9 384	8 800	8 300	7 800	7 300	6 800
Finansiering saknas						25 722	73 560	90 812	109 028	117 661	129 277	131 606	137 572	149 135	142 824
Uttag-/insättning resultatfond:	15 243	-9 487	-10 282	-166	8 701	15 895									
Resultat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Årlig ökning av brukningstaxan 2025-2026 med 1,5 %, en avvägning för att behålla en successiv årlig ökning och en anpassning till överskott år 2024 som kan återföras senast 3 år senare, dvs mot ett beräknat underskott 2027. Överskott år 2024-2025 finansierar via årlig avsättning till taxekollektivens fond beräknat underskott år 2027 samt 11 mnkr av underskottet år 2028. Därutöver kan överavskrivningen (obeskattade reserven i balansräkningen) om 4,7 mnkr i bokslut 2023 upplösas och intäktsföras vilket innebär att underskott 2028 hamnar på drygt 25 mnkr. Årliga underskott redovisas under "Finansiering saknas" och för att ge ett nollresultat respektive år krävs denna ytterligare finansiering. Åren därefter krävs kraftfulla finansiella tillskott årligen drivet av de stora investeringsvolymerna som aktiveras och de kraftigt ökade avskrivningarna och räntekostnaderna dessa år. Alternativt översyn av investeringsplanens omfattning, se alternativ nedan.

5.2 Basalternativ, samt 30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen.

I basalternativet ingår pågående samt planerade investeringar som redovisats ovan. I detta alternativ har antagits att investeringsutgifterna kan genomlysas och reduceras med 30 %, dock inte Lindholmen som behåller in ursprungliga investeringskalkyl. Allt annat lika som i basalternativet. I figur 22 redovisas resultatet årligen för VA-kollektivet efter denna förändring.

Figur 22. Basalternativ, samt -30% reducerade investeringsutgifter från år 2026 förutom Lindholmen. Se även Bilaga 2

År/Tkr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
"Rörelseintäkter"															
Brukningavgifter fasta	122 213	164 855	169 450	173 184	180 903	186 972	193 822	201 525	208 114	216 496	222 639	228 123	235 046	241 569	248 416
Brukningavgifter rörliga	77 169	99 446	102 389	104 758	109 662	113 467	117 792	122 686	126 838	132 184	136 038	139 453	143 827	147 934	152 258
Övriga intäkter	2 793	1 020	1 040	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319
Slamintäkter	13 476	17 859	18 154	18 662	19 185	19 722	20 274	20 842	21 426	22 025	22 642	23 276	23 928	24 598	25 287
Fakturerade kostnader till koncernen	4 991	7 141	4 966	4 882	4 882	4 882	4 882	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Intäkter från anläggningsavgifter	14 299	16 851	17 609	19 743	23 832	26 014	27 210	28 690	30 062	31 842	33 207	35 244	37 157	38 126	40 609
Summa rörelseintäkter	234 941	307 172	313 609	322 290	339 546	352 161	365 107	378 292	391 011	407 143	419 145	430 740	444 627	456 920	471 289
"Rörelsekostnader"															
Personal inkl omk minus tidskrivning	55 579	71 209	43 982	45 038	46 118	47 225	48 359	49 519	50 708	51 925	53 171	54 447	55 754	57 092	58 462
Material och tjänster - drift	55 026	56 458	62 022	63 511	65 035	66 596	68 194	69 831	71 506	73 223	74 980	76 780	78 622	80 509	82 441
Övriga externa kostnader	50 836	59 776	79 392	81 297	83 249	85 247	87 292	89 387	91 533	93 730	95 979	98 283	100 641	103 057	105 530
Ultrangering	0	6 119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivningar	64 991	73 398	79 013	92 491	104 978	127 510	145 374	157 796	172 096	183 415	194 604	198 350	203 741	208 708	209 297
Driftskonsekvenser av investeringar	0	0	0	774	2 193	5 655	6 781	7 847	9 139	10 510	11 501	12 405	13 578	14 305	15 117
Summa rörelsekostnader	226 432	266 960	264 409	283 111	301 573	332 233	356 000	374 380	394 982	412 802	430 235	440 264	452 336	463 670	470 848
"Modifierat Rörelseresultat"	8 509	40 212	49 200	39 179	37 973	19 928	9 107	3 912	-3 971	-5 659	-11 090	-9 525	-7 710	-6 750	441
Räntekostnader	23 752	30 725	38 918	47 309	64 619	74 480	83 881	90 481	95 716	99 999	102 334	102 626	105 833	111 117	111 616
Mod Resultat efter finansiella poster	-15 243	9 487	10 282	-8 130	-26 646	-54 552	-74 774	-86 569	-99 686	-105 658	-113 424	-112 151	-113 543	-117 867	-111 176
Finansiering från kommunen:															
Koncernbidrag/driftbidrag				5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansiering Lindholmen enligt NVAA kalkyl				1 868	14 273	16 321	12 514	12 286	9 865	9 384	8 800	8 300	7 800	7 300	6 800
Finansiering saknas						17 435	57 259	69 283	84 821	91 274	99 624	98 851	100 743	105 567	99 376
Uttag-/insättning resultatfond	15 243	-9 487	-10 282	1 262	7 373	15 796									
Resultat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Överskott år 2024-2025 finansierar via fond underskott år 2026-2027 samt 11 mnkr av underskottet år 2028. Därutöver kan överavskrivningen (obeskattade reserven i balansräkningen) om 4,7 mnkr i bokslut 2023 upplösas och intäktsföras, vilket innebär att underskottet år 2028 hamnar på drygt 17 mnkr, rubriken "Finansiering saknas" för att nå ett nollresultat. Åren därefter krävs kraftfulla finansiella tillskott årligen drivet av de stora investeringsvolymerna som aktiveras och de kraftigt ökade avskrivningarna och räntekostnaderna dessa år. Ytterligare åtgärder behöver vidtas, se alternativ nedan.

5.3 Basalternativ, samt -30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen samt taxeutveckling med 5 % ökning per år från 2028

I alternativ 5.3 ingår basalternativet samt att investeringsutgifterna kan genomlysas och minskas med 30 % förutom Lindholmen (dvs alternativ 5.2 ovan) och att brukningstaxorna istället för 3 % årligen höjs med 5 % årligen från och med år 2028.

I figur 23 redovisas resultatet årligen för VA-kollektivet efter denna förändring.

Figur 23. Basalternativ, samt -30% reducerade investeringsutgifter från år 2026 förutom Lindholmen samt 5 % höjning av brukningsavgifterna från 2028. Se bilaga 3.

År/Tkr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
"Rörelseintäkter"															
Brukningavgifter fasta	122 213	164 855	169 450	173 184	180 903	189 662	199 282	209 864	219 364	230 834	239 988	248 466	258 551	268 245	278 346
Brukningavgifter rörliga	77 169	99 446	102 389	104 758	109 662	115 099	121 110	127 763	133 694	140 938	146 639	151 888	158 210	164 270	170 602
Övriga intäkter	2 793	1 020	1 040	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319
Slamintäkter	13 476	17 859	18 154	18 662	19 185	19 722	20 274	20 842	21 426	22 025	22 642	23 276	23 928	24 598	25 287
Fakturerade kostnader till koncernen	4 991	7 141	4 966	4 882	4 882	4 882	4 882	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Intäkter från anläggningsavgifter	14 299	16 851	17 609	19 743	23 832	26 014	27 210	28 690	30 062	31 842	33 207	35 244	37 157	38 126	40 609
Summa rörelseintäkter	234 941	307 172	313 609	322 290	339 546	356 484	373 885	391 707	409 117	430 234	447 094	463 517	482 514	499 933	519 562
"Rörelsekostnader"															
Personal inkl omk minus tidskrivning	55 579	71 209	43 982	45 038	46 118	47 225	48 359	49 519	50 708	51 925	53 171	54 447	55 754	57 092	58 462
Material och tjänster - drift	55 026	56 458	62 022	63 511	65 035	66 596	68 194	69 831	71 506	73 223	74 980	76 780	78 622	80 509	82 441
Övriga externa kostnader	50 836	59 776	79 392	81 297	83 249	85 247	87 292	89 387	91 533	93 730	95 979	98 283	100 641	103 057	105 530
Utrangering	0	6 119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivningar	64 991	73 398	79 013	92 491	104 978	127 510	145 374	157 796	172 096	183 415	194 604	198 350	203 741	208 708	209 297
Driftkonsekvenser av investeringar	0	0	0	774	2 193	5 655	6 781	7 847	9 139	10 510	11 501	12 405	13 578	14 305	15 117
Summa rörelsekostnader	226 432	266 960	264 409	283 111	301 573	332 233	356 000	374 380	394 982	412 802	430 235	440 264	452 336	463 670	470 848
"Modifierat Rörelseresultat"	8 509	40 212	49 200	39 179	37 973	24 251	17 885	17 327	14 135	17 432	16 859	23 253	30 178	36 263	48 715
Räntekostnader	23 752	30 725	38 918	47 309	64 619	74 480	83 881	90 481	95 716	99 999	102 334	102 626	105 833	111 117	111 616
Mod Resultat efter finansiella poster	-15 243	9 487	10 282	-8 130	-26 646	-50 229	-65 996	-73 154	-81 581	-82 567	-85 475	-79 374	-75 656	-74 855	-62 902
Finansiering från kommunen:															
Koncernbidrag/driftbidrag				5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansiering Lindholmen enligt NVAA kalkyl				1 868	14 273	16 321	12 514	12 286	9 865	9 384	8 800	8 300	7 800	7 300	6 800
Finansiering saknas						13 112	48 481	55 867	66 716	68 182	71 675	66 074	62 856	62 555	51 102
Uttag/insättning resultatfond	15 243	-9 487	-10 282	1 262	7 373	15 796									
Resultat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Överskott år 2024-2025 finansierar via fond underskott år 2026-2027 samt 11 mnkr av underskottet år 2028. Därutöver kan överavskrivningen (obeskattade reserven i balansräkningen) om 4,7 mnkr i bokslut 2023 upplösas och intäktsföras, vilket innebär att underskottet år 2028 hamnar på cirka 13 mnkr redovisade under "Finansiering saknas". Åren därefter krävs kraftfulla finansiella tillskott årligen drivet av de stora investeringsvolymerna som aktiveras och de kraftigt ökade avskrivningarna och räntekostnaderna dessa år. Ytterligare åtgärder behöver vidtas, se alternativ nedan.

5.4 Basalternativ, samt -30 % reducerade investeringsutgifter förutom Lindholmen samt en taxeutveckling med 10% ökning 2028, 15 % ökning per år 2029-2030, 10% ökning 2031 samt därefter 5 % per år

I alternativ 5.4 ingår basalternativet samt att investeringsutgifterna kan genomlysas och minskas med 30 % förutom Lindholmen och att brukningstaxorna höjs med 10 % år 2028, med 15 % per år 2029-2030 och med 10 % år 2031, samt därefter med 5% årligen från och med år 2032. I figur 24 redovisas resultatet årligen för VA-kollektivet efter denna förändring.

Figur 24. Basalternativ samt -30% reducerade investeringsutgifter från år 2026 förutom Lindholmen samt 10 % höjning av brukningstaxan 2028, 15 % per år 2029-2030 och 10 % år 2031, därefter 5 % höjning av brukningstaxan per år. Se bilaga 4.

År/Tkr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
"Rörelseintäkter"															
Brukningavgifter fasta	122 213	164 855	169 450	173 184	180 903	196 388	219 756	244 609	261 549	273 846	283 359	292 056	302 622	312 706	323 240
Brukningavgifter rörliga	77 169	99 446	102 389	104 758	109 662	119 181	133 553	148 915	159 404	167 200	173 140	178 535	185 177	191 497	198 118
Övriga intäkter	2 793	1 020	1 040	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319
Slamintäkter	13 476	17 859	18 154	18 662	19 185	19 722	20 274	20 842	21 426	22 025	22 642	23 276	23 928	24 598	25 287
Fakturerade kostnader till koncernen	4 991	7 141	4 966	4 882	4 882	4 882	4 882	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Intäkter från anläggningsavgifter	14 299	16 851	17 609	19 743	23 832	26 014	27 210	28 690	30 062	31 842	33 207	35 244	37 157	38 126	40 609
Summa rörelseintäkter	234 941	307 172	313 609	322 290	339 546	367 291	406 802	447 606	477 012	499 508	516 967	533 755	553 553	571 620	591 973
"Rörelsekostnader"															
Personal inkl omk minus tidskrivning	55 579	71 209	43 982	45 038	46 118	47 225	48 359	49 519	50 708	51 925	53 171	54 447	55 754	57 092	58 462
Material och tjänster - drift	55 026	56 458	62 022	63 511	65 035	66 596	68 194	69 831	71 506	73 223	74 980	76 780	78 622	80 509	82 441
Övriga externa kostnader	50 836	59 776	79 392	81 297	83 249	85 247	87 292	89 387	91 533	93 730	95 979	98 283	100 641	103 057	105 530
Ultrangering	0	6 119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivningar	64 991	73 398	79 013	92 491	104 978	127 510	145 374	157 796	172 096	183 415	194 604	198 350	203 741	208 708	209 297
Driftskonsekvenser av investeringar	0	0	0	774	2 193	5 655	6 781	7 847	9 139	10 510	11 501	12 405	13 578	14 305	15 117
Summa rörelsekostnader	226 432	266 960	264 409	283 111	301 573	332 233	356 000	374 380	394 982	412 802	430 235	440 264	452 336	463 670	470 848
"Modifierat Rörelseresultat"	8 509	40 212	49 200	39 179	37 973	35 058	50 802	73 226	82 031	86 706	86 731	93 490	101 217	107 950	121 126
Räntekostnader	23 752	30 725	38 918	47 309	64 619	74 480	83 881	90 481	95 716	99 999	102 334	102 626	105 833	111 117	111 616
Mod Resultat efter finansiella poster	-15 243	9 487	10 282	-8 130	-26 646	-39 422	-33 079	-17 255	-13 685	-13 292	-15 603	-9 136	-4 617	-3 167	9 509
Finansiering från kommunen:															
Koncernbidrag				5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansiering Lindholmen enligt NVAA Kalkyl				1 868	14 273	16 321	12 514	12 286	9 865	9 384	8 800	8 300	7 800	7 300	6 800
Finansiering saknas						2 305	15 564								
Uttag-/insättning resultatfond	15 243	-9 487	-10 282	1 262	7 373	15 796	0	-31	-1 180	-1 092	1 803	-4 164	-8 183	-9 133	-21 309
Resultat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Överskott år 2024-2025 finansierar via fond underskott år 2026-2027 samt 11 mnkr av underskottet år 2028. Därutöver kan överavskrivningen (obeskattade reserven i balansräkningen) om 4,7 mnkr i bokslut 2023 upplösas och intäktsföras, vilket innebär att underskottet år 2028 hamnar på cirka 2 mnkr. Genom en större ökning av brukningstaxan åren 2028-2031 i samband med stora aktiveringar av investeringar och därmed kraftigt ökade årliga kapitalkostnader kan taxehöjningarna därefter återgå till 5 % per år. Detta scenario ger över tid en ekonomi i stort i balans för taxekollektivet utan ytterligare finansiering. Årliga överskott läggs till fond och upplösas kommande år.

I basversionen och alla scenarier ingår viss finansiering från kommunen i form av årliga driftbidrag på 2-16 mnkr för Lindholmen samt 5 mnkr koncernbidrag från NKAB alternativt driftbidrag 5 mnkr från kommunen. Alternativ finansiering till taxehöjningar kan vara större engångstillskott från kommunen till NVAA i form av aktieägartillskott eller investeringsbidrag. Ytterligare ett alternativ kan vara att inte fullfölja överföringen av avloppsreningsverket Lindholmen till bolaget enligt tidigare beslut. Överföring av Lindholmens befintliga anläggning

samt fastighet med bokfört värde i kommunen om cirka 38 mnkr pågår, med utredning om fastighetsreglering samt planerad överföring av tillgången under våren 2025. Tills vidare hyr NVAA Lindholmen av kommunen. Ett framtida alternativ skulle kunna vara att anläggningen inte överförs från kommunen till NVAA samt att den kommande utbyggnationen av Lindholmen sker i kommunens regi (i samverkan med NVAA) och att den framtida anläggningen stannar kvar i kommunens ägande och NVAA driver och hyr anläggningen. Kommunen lånar upp och investerar i Lindholmen istället för att detta sker i NVAA. Hyresnivån kan regleras löpande/årligen och nivå kan sättas så att skattekollektivet står för viss del av kapitalkostnaden och finansierar därmed en viss del av övergripande kapacitet, vilket kan påverka brukningstaxornas behov av höjningar i slutet av 2020-talet. Kraftiga taxehöjningar kommer ändå att behövas om man vill genomföra alla andra investeringar som ligger i investeringsplanen.

6. Slutsatser, osäkerhet och fortsatt arbete

En analys av de ekonomiska konsekvenserna över en tidsperiod om 15 år är av förklarliga skäl behäftade med mycket stor osäkerhet. Det är inte heller de exakta siffrorna ett enskilt år som är analysens fokus utan sammanhanget, sambanden och utvecklingen över tid.

6.1 Taxehöjningar, investeringsnivåer och kommunens årliga driftbidrag

För analys av de gjorda simuleringarna och bedömningen av effekterna för kommunen är budgeterat resultat 2025 i Mål och budget 2025-2027 ett utgångsläge. Kommunens resultat kommande 15 år är mycket osäkra och beror av konjunkturen, utbyggnad av bostäder och demografin (årliga befolkningsförändringar i olika åldersgrupper och geografiskt i kommunen). Antagande görs att åren 2026-2037 har ett årligt resultat på motsvarande nivån 2025. Detta innebär relativt goda skatteintäkter och utfall i generella statsbidrag, utjämningsystem och ingen systemförändring av utjämningsystemen och fastighetsavgiften samt politiska prioriteringar som budget 2025. I kommunen ligger stora belopp som pågående investeringar på balansräkningen. Kommande år tillkommer större aktiveringar av pågående investeringar bl a i hamnen vilket ökar de årliga kostnaderna mer än vad som ingår i budget 2025. Utrymmet krymper därmed.

Basversionen Kap 5.

I budget 2025 ingår utdelning från NKAB om 6,1 mnkr. Om koncernbidrag från NKAB lämnas till NVAA med till exempel 5 mnkr per år bedöms det vara svårt att dessutom erhålla utdelning från NKAB till kommunen. I denna analys har i alla exemplen 5 mnkr årligen antagits komma som koncernbidrag från NKAB till NVAA, alternativt kommunalt driftbidrag om 5 mnkr från kommunen till NVAA.

Därutöver har fortsatt finansiering inräknats i alla exemplen avseende de idagläget budgeterade kostnader för brandposter och ledningar i Hamnen och Lommarestranden enligt beslut i KF samt köp av VA-tjänster. Medfinansiering av Lindholmen via driftbidrag finns med i alla exemplen utifrån NVAA beräknade kostnader för det aktiverade projektet om 700 mnkr och de årliga kostnaderna för outnyttjad kapacitet vilket inte ska finansieras av VA-kollektivet enskilda år. De årliga kostnaderna för kommunen för medfinansiering av Lindholmen varierar från cirka 2 mnkr per år till drygt 16 mnkr per år 2028. Se tabell

Figur 25. Kommunens (skattekollektivets) medfinansiering av VA i alla simuleringsexemplen.

Skattekollektivets finansiering (i Basalternativet), Tkr	Ingår i															summa	
	MoB 2025	År 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037			
Brandposter (KF beslut x)	500		500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Ledning i Hamnen (KF beslut y)	1500		1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500
NVAA deltagande i utredningar mex (enligt budget)	950		950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	950
Lommarestranden (KF beslut)	0		1482	1482	1482	1482	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fakturerings detaljplaner (uppskattad av NVAA)	0		450	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450
Delsumma	2950	4966	4882	4882	4882	4882	3400	3400	3400	3400	3400	3400	3400	3400	3400	3400	3400
Koncernbidrag NKAB/Alt utdelning+driftbidrag kommunen	6100	0	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Lindholmen medfinansiering	0		1868	14273	16321	12514	12286	9865	9384	8800	8300	7800	7300	7300	7300	7300	7300
Summa	9050	4966	11750	24155	26203	22396	20686	18265	17784	17200	16700	16200	15700	15700	15700	15700	15700
Finansiering till NVAA över vad som ingår i Mål o budget 2025			2700	15105	17153	13346	11636	9215	8734	8150	7650	7150	6650	6650	6650	6650	6650

Över perioden 2025-2037 innebär denna beräkning en medfinansiering av Lindholmen på sammantaget 116 mnkr. I kommunens budget 2025 finns vissa poster inräknade, cirka 9 mnkr. Tillkommande obudgeterade kostnader uppgår i alla simuleringsexemplen till mellan 3 och 17 mnkr per år enligt tabell ovan.

Lindholmenprojektet har inte haft några större utgifter ännu. Beslutet i KF 2023-06-12, Dnr KS 2023-935, om en investering i Lindholmen med 700 mnkr anger att den del av finansiering som avser kapacitetsutökning vid Lindholmens avloppsreningsverk uppskattat till 481 mkr belastar skattekollektivet fram till dess att kapaciteten nyttjas av VA kollektivet och då finansieras av anläggnings- och brukningsavgifter.

Ifall kommunen skulle finansiera kapitalkostnaderna för Lindholmen motsvarande 481 mnkr skulle det givet en avskrivningstid på 33 år och 3 % årlig ränta initialt kunna innebära en kapitalkostnad/medfinansiering på 29 mnkr per år.

Investering: 481 mnkr
Avskrivning/år: 15 mnkr
Ränta/år initialt: 14 mnkr
Sammantaget 29 mnkr/år

Givet denna medfinansiering i figur 25 ovan inräknad i basversionen av simuleringarna ligger VA-kollektivets resultat år 2030 på -90 mnkr vilket innebär att uträderande av kommunens budgeterade resultat om 95,9 mnkr, Förutsättningarna i basversionen med en höjning av brukningstaxan 20+25-2026 med 1,5 % per år och en jämn höjning av brukningstaxan med 3 % per år under perioden 2026-2037 är därmed svår att realisera. Ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Figur 26 Norrtälje kommuns resultaträkning, förenklad, budget 2025.

Resultaträkning Norrtälje kommun, ur Mål och budget 2025-2027

Mnkr	Budget 2025
Verksamhetens nettokostnad före avskrivningar*	-4 568,7
Avskrivningar	-142,0
Verksamhetens nettokostnad	-4 710,7
Skatteintäkter, statsbidrag, utjämning	4 816,5
Finansnetto	-9,9
Årets resultat	95,9

*) I kostnaderna ingår KSO förutsett med 36 mnkr

Simulering Kap 5.2

Investeringsplanen är osäker över så lång horisont som 15 år. Erfarenhetsmässigt ligger de årliga investeringsutfallen betydligt lägre än det årliga budgeterade investeringsbeloppen.

I simulering 5.2 har investeringsplanen, förutom Liundholmen, reducerats med 30%, allt annat lika som basalternativet. Givet denna åtgärd visar simuleringarna att VA-kollektivets resultat år 2030 ligger på - 69 mnkr och sjunker åren därefter vilket innebär stor påverkan på kommunens budgeterade resultat om 95,9 mnkr. Ytterligare åtgärder behöver vidtas.

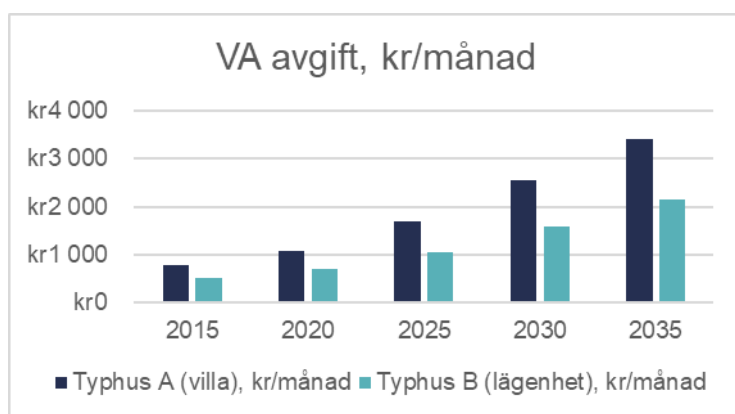
Simulering Kap 5.3

I simulering 5.3 har investeringsplanen reducerats med 30% som i alternativ 5.2, men i denna simulering har brukningstaxorna istället för 3 % årligen höjs med 5 % årligen från och med år 2028, allt annat lika som 5.2. Givet denna åtgärd visar simuleringarna att VA-kollektivets resultat år 2030 ligger på - 56 mnkr och sjunker åren därefter vilket innebär stor påverkan på kommunens budgeterade resultat om 95,9 mnkr. Ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Simulering Kap 5.4

I simulering 5.4 har investeringsplanen reducerats med 30% som i alternativ 5.2, men i denna simulering har brukningstaxorna istället för 5 % årligen från och med 2028 som i alternativ 5.3 nu höjts med 10 % år 2028, med 15 % per år 2029-2030 och med 10 % år 2031, samt därefter med 5% årligen från och med år 2032 till 2037. Givet denna åtgärd visar simuleringarna att VA-kollektivets resultat år 2030 ligger på ett nollresultat (taxorna täcker de årliga kostnaderna) och åren därefter i stort sett nära noll över tid. Detta innebär då marginell påverkan på kommunens budgeterade resultat om 95,9 mnkr. Men det innebär sannolikt att VA taxan på 10 år dubblas.

Figur 27. Brukningsavgift VA

I simulering 5.4 har investeringsplanen reducerats med 30% som i alternativ 5.2, men i denna simulering har brukningstaxorna istället för 5 % årligen från och med 2028 som i alternativ 5.3 nu höjts med 10 % år 2028, med 15 % per år 2029-2030 och med 10 % år 2031, samt därefter med 5% årligen från och med år 2032 till 2037. Givet denna åtgärd visar simuleringarna att VA-kollektivets resultat år 2030 ligger på ett nollresultat (taxorna täcker de årliga kostnaderna) och åren därefter i stort sett nära noll över tid. Detta innebär då marginell påverkan på kommunens budgeterade resultat om 95,9 mnkr. Men det innebär sannolikt att VA taxan på 10 år dubblas

Ytterligare åtgärder

Simuleringarna visar en svårighet att över perioden endast höja de årliga brukningsavgifterna marginellt och i nivå med inflationen. Ytterligare åtgärder krävs.

Investeringsplanen är osäker och visar bolagets bedömda investeringsbehov. Planen behöver bearbetas, analyseras djupare och reduceras. Avskrivningstider för historiska och kommande investeringar behöver analyseras ifall objektens livslängd är avsevärt längre än vad som används i kalkylerna. Längre avskrivningstider ger lägre årliga kostnader.

Den strategiska planeringen av exploateringsverksamheten i kommunen och NVAA kan vidareutvecklas för att beakta koncerntotala kostnader och intäkter vid exploatering.

En kombination av insatser kommer att behövas. Koncernbidrag om 5 mnkr per år kan vara ett alternativ om kommunen ändrar nuvarande beslut om en utdelningsnivå om 6,1 mnkr till kommunen. Alternativt skulle den erhållna utdelningen medge driftbidrag om 5 mnkr per år till NVAA. Enligt revisorerna kan det vara en risk att koncernbidraget, om det ges i syfte att minska konstanta förluster i bolaget, inte medge avdragsrätt för inkomstskatt, vilket fördyrar transaktionen med cirka 20% eller cirka 1 mnkr.

De närmaste två åren bedöms finansieringen av VA-verksamheten kunna ske med låga taxehöjningar. Det är därmed bra finansiella förutsättningar närmaste åren och möjlighet att avvakta med större kapitaltillskott till bolaget i form av t ex aktieägartillskott eller investeringsbidrag och utreda dessa ytterligare samt fördjupa analyserna av VA-verksamhetens investeringsbehov. Om man planerar höja taxan med 10-15% åren 2028-2031 så kan ett alternativ vara att höja lite mer åren 2025-2027 så att höjningarna 2028-2031 inte blir så kraftiga. Från en kunds perspektiv kan det kanske vara bättre att ha jämna höjningar än små höjningar i några år och sen plötsligt kraftiga höjningar.

Ägardirektivet för Norrtälje vatten och avfall AB behöver ses över bland annat utifrån nuvarande krav på soliditet. Soliditeten sjunker allteftersom bolaget upplånar och balansräkningen ökar även om skattekollektivet finansierar del av de årliga kostnaderna i bolaget.

Nedan ges några aspekter på alternativ till årliga driftbidrag efter dialog med bolagets revisorer samt en grov uppskattning av effekterna om anläggningsavgifterna skulle justeras.

6.2 Anläggningsavgifter och effekter

I uppdraget till NKAB ingår inte en analys av juridiska förutsättningar för att påverka anläggningsavgiftens storlek, beräkning och upphävande av tidigare beslut av verksamhetsområde. Dessa aspekter har i parallell utredning belysts juridiskt på uppdrag av kommundirektören. Den juridiska utredningen bedöms kunna komplettera denna rapport senare.

Möjligheterna att justera anläggningsavgifterna är därmed osäkra. Nedan ges några bedömda ekonomiska effekter om anläggningsavgifterna nedjusteras övergripande med 20 % eller om det sker en differentierad justering. I båda fallen krävs skattefinansiering utöver ovanstående simuleringar för att bolagets finansiering ska vara stabil/oförändrad av åtgärden. Effekterna behöver analyseras ytterligare inför eventuella beslut. Bland annat effekten när en anläggningsavgift redan fakturerats i ett område men inte hela området.

Sänkning av anläggningsavgifterna på samtliga parametrar med 20%

Konsekvensen i modellen blir en sänkning för samtliga nya kunder: både för anslutning av kunder i omvandlingsområdet, exploateringar, förtätningar. Norrtälje kommun hade år 2024 den näst högsta avgiften för att ansluta ett typhus A (villa) och placeringen för typhus B (flerbostadshus) var nr 8. Sänkning med 20% skulle placera typhus A på plats 16 och typhus B på plats 20. Det sker många exploateringar och förtätningar i Norrtälje kommun. Det skulle försämra täckningsgraden för samtliga projekt. Täckningsgraden i pågående och kommande projekt för nya omvandlingsområden skulle gå ner från 72% till 58%, och totalt från 82% till 66%.

En sänkning med 20% innebär ett intäktsbortfall på ca 244 mnkr under period 2025-2039. Resultatet under period 2025-2037 skulle försämrats med 84 mnkr. Resultatpåverkan sträcker sig därefter över 50 år som är avskrivningstiden.

Differentierad förändring av anläggningsavgifterna

Anläggningsavgift består av olika parametrar. Det är möjligt att sänka vissa parametrar och höja vissa. En sänkning av avgift för servisledning och förbindelsepunkt med 30% samtidigt som en höjning av avgift för bostadslägenhet med 8,7% skulle ge en sänkning av anläggningsavgiften för en villa i ett omvandlingsområde med ca 20% medan avgiften blir nästan oförändrad för små flerbostadshus och höjd med ca 7% för ett flerbostadshus med 110 lägenheter i ett exploateringsområde.

På detta sätt skulle anläggningsavgifterna under period 2025-2039 sänkas totalt med ca 97 mnkr istället för 244 mnkr och motsvara en genomsnittlig sänkning på 8%. Resultatet under period 2025-2037 skulle försämrats med 34 mnkr och även här under lång tid framöver.

6.3 Skattekollektivet, utökad finansiering succesivt men avvakta med stora tillskott

På kort sikt, åren 2025-2026, kan VA-verksamheten finansieras med måttliga eller obefintliga höjningar av brukningstaxan. På längre sikt behövs kraftiga taxehöjningar och/eller kraftigare skattefinansiering. De alternativ som har belysts i denna rapport och som avstämmts med revisorer indikerar konsekvenser som behöver analyseras ytterligare inför beslut. Eftersom finansieringen på kort sikt inte är akut finns tid att analysera dessa ytterligare, dock bör alternativet nedan om att bibehålla ägandet av Lindholmen skyndsamt analyseras ytterligare.

Aktieägartillskott

Ett mindre kapitaltillskott i form av aktieägartillskott från kommunen till Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) måste ske via aktieägartillskott till Norrtälje kommunhus AB (NKAB) som i sin tur ger aktieägartillskott till NVAA. NKAB äger aktierna i NVAA. Kommunen äger aktierna i NKAB. Ett mindre aktieägartillskott har en uppenbar risk att NVAA omgående måste redovisa detta som skattepliktigt intäkt direkt det år bolaget mottar tillskottet vilket ger oönskade skattekostnader. Denna transaktion är tveksam.

Ett större kapitaltillskott i form av aktieägartillskott från kommunen till Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) via NKAB kan enklare motiveras mot skatteverket att det inte är ett skattepliktigt driftbidrag (eller förlusttäckning) utan en långsiktig förstärkning av bolagets egna kapital. Det finns dock en risk att skatteverket ser tillskottet som en förlusttäckning som NVAA måste redovisa som skattepliktigt. Fördjupad analys behövs.

I båda fallen är det kommunen som i grunden lämnar aktieägartillskottet. Största utmaningen kan vara att både aktieägartillskott och investeringsbidrag kan leda till att hela beloppet blir en kostnad direkt för kommunen. Är tillskottet lämnat i syfte att täcka framtida förluster (vilket ju är fallet) så ska det vara en kostnad i kommunen. I RKR Information om aktieägartillskott till kommunala bolag (Bilaga 4) står: I kommuner är det viktigt att särskilja aktieägartillskott som lämnas för förlusttäckning från andra aktieägartillskott. Andra aktieägartillskott kan vara tillskott som ges i samband med uppstart av företag eller för att stärka soliditeten långsiktigt i företagen, exempelvis i samband med större investeringar. Aktieägartillskott från kommunen för förlusttäckning i företag med verksamhet som bedrivs enligt självkostnadsprincipen, t.ex. sjukhus, djurparker, teater, idrottsarenor ska kostnadsföras direkt i kommunen. Aktieägartillskott betraktas då som verksamhetens kostnad i kommunens redovisning.

Investeringsbidrag

Ett större kapitaltillskott i form av ett investeringsbidrag från kommunen kan ges direkt till Norrtälje vatten och avfall AB (NVAA) utan att som ett aktieägartillskott gå via NKAB. Investeringsbidraget redovisas i NVAA som förutbetalda intäkt som ska periodiseras ut i takt med avskrivningar enligt BFN K3s kapital om offentliga bidrag. Investeringsbidraget motiveras mot skatteverket att det är ett offentligt bidrag och tas fram till beskattning succesivt genom att de intäktsförs succesivt i takt med avskrivningarna för anläggningen.

Redovisning och hantering i kommunen kan däremot innebära konsekvenser. Finns ett beslut om att lämna ett större bidrag från kommunen till ett bolag så kanske detta i sig trigger en kostnad på motsvarande belopp omedelbart som redovisas på årets resultat i kommunen. Dvs bolaget gör en stor investering medvetna om att detta helt och hållet eller delvis kommer finansieras av annan part enligt avtal som kommunen egentligen inte kan dra sig ur. Kommunen får ju ingen tillgång här utan lämnar ett rent bidrag. Jämför man med motsvarande bidrag till statlig infrastruktur som lämnas från kommuner så säger Lagen om kommunal bokföring och

redovisning (LKBR) att kostnaden ska börja tas när det beslutats. Och lämnar kommuner bidrag till staten eller andra kommuner för bidrag till infrastruktur så kan kommuner välja att kostnadsföra bidraget över 1-25 år enligt LKBR. Det är ett undantag från vanlig god sed att kunna kostnadsföra ett bidrag över tid och motsvarande regler finns inte när man lämnar bidrag till bolag. Skriver man att bidrag kommer successivt att lämnas till bolaget i takt med att investeringar görs så kan det möjligen vara så att bidraget kan redovisas successivt över tid. Men detta behöver analyseras ytterligare. Det som talar emot det är ju att kommunen beslutat om ett större bidrag vid en tidpunkt och det kan då vara svårt att kunna periodisera ut ett utlovat bidrag till ett bolag över tid.

6.4 Lindholmen kvar i kommunalt ägo

I samband med bolagiseringen 2021 överfördes VA- och avfallsanläggningar och verksamhet från kommunen till bolaget Norrtälje vatten och avfall AB. Några objekt/anläggningar kvarstår att överföra och dessa hyrs idag av NVAA motsvarande kommunens kapitalkostnader för dessa. För VA-verksamheten återstår att överföra Lindholmens avloppsreningsverk inkl fastigheten. Fastighetsreglering har utretts och är nu planerad till våren 2025. Ett alternativ till att överföra aktieägartillskott eller investeringsbidrag från kommunen till bolaget kan vara att behålla ägandet av Lindholmen i kommunen samt genomföra utbyggnaden av Lindholmen (investeringen om 700 mnkr) i kommunens regi. Kommunen skulle då stå för kapitalkostnaden i viss utsträckning och NVAA hyra och driva anläggningen. Detta alternativ har även revisorerna noterat. Kommunen bör skyndsamt utreda detta alternativ ordentligt. Kommunen skulle då få rådighet över hyressättningen och kunna balansera skattekollektivets respektive taxekollektivets andel av gemensamma kostnader för VA-anläggningen.

Några ytterligare aspekter på detta alternativ:

Juridiska aspekter.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) är det kommunen som har huvudansvaret för att tillhandahålla allmänna vattentjänster. Kommunen har överlåtit ansvaret att vara VA-huvudman till NVAA. Det innebär att NVAA agerar på uppdrag av kommunen, men att kommunen är fortfarande ytterst ansvarig. Om Lindholmen ARV (avloppsreningsverk) ägs av kommunen men inte NVAA, kommer det finnas behov av avtal som tydligt reglerar ansvarsfördelningen mellan kommunen och NVAA, t.ex. drift- och underhållsansvar, investeringar och ekonomiska förpliktelser.

Operativ drift

Om kommunen behåller ägandet av Lindholmen ARV men att NVAA är VA-huvudman, kan NVAA:

- Ansvara för drift och underhåll av Lindholmen via ett driftavtal med kommunen.
- Säkerställa att Lindholmen uppfyller lagkrav och miljötillstånd, även om det inte ägs av NVAA.

Det är också viktigt att NVAA kan påverka och ha insyn i de strategiska besluten som rör anläggningen för att garantera en sammanhängande VA-hantering

Ekonomiska konsekvenser

VA-verksamhet är taxefinansierad och ska enligt självkostnadsprincipen täcka kostnaderna för alla anläggningar i VA-kollektivet. Om kommunen äger och finansierar reningsverket måste detta reflekteras i taxorna, och det bör tydligt framgå hur kostnaderna fördelas mellan NVAA och kommunen

Risker och ansvarsfördelning

Det är viktigt att tydligt definiera vem som ansvarar för:

- Tillstånd och rapportering till tillsynsmyndigheter (t.ex. Länsstyrelsen).

- Investeringsbehov och modernisering av reningsverket.
- Eventuella miljöincidenter eller överträdelser av tillståndsvillkor.

Fördelar och nackdelar med delat ägande utifrån en begränsad analys
Några fördelar:

- Kommunen kan bidra med finansiering av utbyggnad och modernisering av Lindholmen ARV "utan att det drabbar VA-kollektivet".

Några nackdelar:

- Ökad komplexitet i samordning mellan NVAA och Kommunen.
- Risk för otydlig ansvarsfördelning.

Alternativet bör utredas omgående före överföring av nuvarande objekt Lindholmen.

6.5 Övriga aspekter

Nedan belyses några aspekter som kan påverka finansieringen av VA-verksamheten och Norrtälje vatten och avfall AB.

Ränteavdragsbegränsningar för aktiebolag (ur Svenskt Vatten skrivelse)

Svenskt Vatten skriver i remissvar till Regeringen 2024-10-18 om ränteavdragsregler att det finns ett utrymme för att förbättra förslaget på en rad punkter. Svenskt Vatten uppmanar regeringen att föreslå riksdagen att genomföra ett infrastrukturundantag med utredningens förslag som grund. Enligt Svenskt Vattens investeringsrapport föreligger ett omfattande investeringsbehov som ökar varje år. Fram till 2040 bör branschen investera minst 560 miljarder kronor (2022 års penningvärde) och med tanke på senaste årens ränte- och inflationsutveckling är det sannolikt att investeringsbehoven är en bra bit över 600 miljarder kr. Lånefinansiering är det absolut vanligaste sättet att finansiera re- och nyinvesteringar.

Branschens upplåningsbehov ökar stadigt. Det innebär också att ränteavdragsbehoven ökar. Det kan här sägas att skillnaderna i VA-avgift i landet redan idag kan variera med upp till 500 procent. Dessa avgifter kommer också att behöva höjas de närmaste åren och den höjningen kommer förstås att bli högre i investeringstunga kommuner med renodlade VA-bolag om möjligheten till ränteavdrag inte införs. Att avstå ett införande av ränteskatteavdrag är likställt med att stänga dörren för bolagsform som anläggningsägare, något som även bedöms ha negativa effekter på branschens kompetensförsörjning och attraktivitet.

Till situationen med branschens investeringsbehov ska läggas att ett VA-bolag inte får gå med vinst, liksom kommunala energibolag, utan ska drivas utan vinstsyfte. Med den ordningen finns det inget överskott att laborera med skattemässigt varför en begränsning av rätten till ränteavdrag slår direkt på kostnaderna för verksamheten.

Det går alltså att undvika skatteeffekten genom att återföra ägandet av VA-infrastrukturen till kommunen.

Nuvarande lagstiftning begränsar rätten till ränteavdrag för de kommunala bolag som äger VA-infrastrukturen i bolag. Givet att det står kommunen fritt enligt LAV att välja drifts- och ägandeform innebär nuvarande ordning i inkomstskattelagen en diskriminering av dessa kommunala bolag. Att införa undantaget skulle göra ränteavdragsreglerna mer likformiga för denna offentligt ägda infrastruktur. Att offentlig verksamhet i hela landet möter samma skattevillkor, är inte bara logiskt utan även en fråga om rättvisa.

Svenskt Vatten uppmanar regeringen att föreslå riksdagen att genomföra ett infrastrukturundantag med utredningens förslag som grund.

Utjämningsystemet och fastighetsavgiften i kommunen (utredningen Nätt och Jämt)

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämningsen samt vid behov föreslå förändringar, Nätt och Jämt, SOU 2024:50. I uppdraget har också ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämningsen på tillväxten.

Det huvudsakliga arbetssättet har varit kvantitativt. Men kommittén har även haft ett stort antal externa kontakter och, genom löpande kontakter med politiker och tjänstepersoner i kommunsektorn, arbetat målinriktat för att säkerställa att de förändringar som föreslås har stöd i den praktiska verklighet som kommuner och regioner befinner sig i.

De förändringar som kommittén föreslår i betänkandet föreslås införas från och med 1 januari 2026.

Den samlade förändringen innebär att glesa kommuner, kommuner med liten folkmängd och de socioekonomiskt svagare kommunerna i genomsnitt får en positiv förändring. Socioekonomiskt starkare kommuner med stor folkmängd eller tät bebyggelsestruktur får i genomsnitt en negativ förändring. Det är förändringarna i kostnadsutjämningsen som är den främsta orsaken bakom förändringar på kommungruppsnivå.

Kommunerna i Stockholms län skulle få en negativ effekt, förutom Norrtälje kommun. Norrtälje skulle, bland annat på grund av en så kallad gleshetsfaktor, få en positiv effekt av det föreslagna systemet.

Fastighetsavgiften uppgår för Norrtälje kommun till cirka 290 mnkr för år 2025. Även fastighetsavgiften nämndes i utredningen, nedan utdrag:

Fastighetsavgiften föremål för utjämning?

När fastighetsavgiften infördes år 2008 var den finansiellt neutral, såväl för varje enskild kommun som för staten. Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften 2008 beräknades till 12 miljarder kronor. Dessa fördelades lika mellan kommunerna, med 1 315 kronor per invånare. Från och med 2009 ska den årliga intäktsförändringen från fastighetsavgiften för bostäderna i kommunen tillföras respektive kommun och adderas till det ursprungliga beloppet från 2008. Kommunerna erhåller således inte den faktiska intäkten från fastighetsavgiften för bostäderna i kommunen, utan det är endast förändringen mellan åren som läggs till 2008 års belopp.

Skillnaderna i intäkter från fastighetsavgiften är stora mellan kommunerna. Borgholm, som har den högsta intäkten från fastighetsavgiften, får 5 593 kronor per invånare 2022 samtidigt som Sundbyberg som har den lägsta intäkten per invånare endast får 1 062 kronor per invånare.

Ett stort antal bostäder, framför allt småhus, i förhållande till antalet invånare, som i kommuner med många fritidshus, ger större årliga ökning av intäkterna i kronor per invånare. Om bostadsunderlaget består främst av lägenheter i flerbostadshus blir avgiftsunderlaget i stället litet och den årliga intäktsökningen mindre. De kommuner som nu erhåller de största intäkterna via fastighetsavgiften är kommuner med en stor andel fritidshus. Dessa kommuner har fler som vistas i kommunen än det finns invånare och behöver således ha en infrastruktur och verksamhet med högre beredskap. Det kan innebära högre kostnader för dessa kommuner. Det är dock osannolikt att dessa kostnader motsvarar de skillnader i fastighetsavgift på uppemot 4 500 kronor per invånare som finns i dag. Men i och med den korta tid som kommittén haft till sitt

förfogande har dessa kostnader inte kunnat analyseras. Därför får skillnader i intäkter från fastighetsavgiften kvarstå till dess att övriga faktorer utretts.

Dolda tillgångar i koncernbolagen

I kommunkoncernen finns tillgångar utöver synligt i balansräkningarna. Flera bolag i kommunkoncernen har högre marknadsvärde än det bokförda värdet vilket realiserats vid försäljningar. I kommuner har förekommit att bostadsbolag som energibolag avyttrats. Detta ger kortsiktigt finansiella resurser men kan komma att påverka såväl kommun som invånare på längre sikt.
